

**GENERALITAT
VALENCIANA**

parc **natural**
de la **serra**
d'**irta**

MEMÒRIA DE GESTIÓ ANUAL 2020

**PARC NATURAL DE LA SERRA D'IRTA
I RESERVA NATURAL MARINA D'IRTA**

ÍNDEX

1.- INTRODUCCIÓ	4
1.1.- Mapa general dels Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana	
1.2.- Descripció general del Parc Natural	
1.3.- Municipis del Parc Natural	
1.4.- Normativa	
1.5.- Figures de protecció	
1.6.- Organigrama dels Serveis Centrals de la Conselleria	
1.7.- Personal del Parc Natural	
1.8.- Composició de la Junta Rectora	
2.- OBJECTIUS	11
3.- PLA DE PREVENCIÓ D'INCENDIS FORESTALS	12
3.1.- Dades d'incendis en 2020	
3.2.- Pla bàsic d'actuacions	
3.2.1.- Manteniment d'infraestructures	
3.3.- Pla de vigilància d'incendis forestals	
3.3.1.- Mitjans de vigilància mòbils	
3.3.2.- Mitjans de vigilància fixos	
3.4.- Revisió del Pla de Prevenció d'Incendis Forestals	
3.5.- Servei de Gestió de Biomassa Residual Agrícola	
4.- PLANIFICACIÓ I GESTIÓ PER A LA CONSERVACIÓ	20
4.1.- Conservació de Flora	
4.1.1.- Microreserves de flora	
4.1.2.- Plantacions	
4.1.3.- Erradicació d'espècies al·lòctones invasores	
4.1.4.- Projecte "Llavors per a la vida" per a la conservació de <i>Limonium irtaense</i>	
4.2.- Conservació de Fauna	
4.2.1.- Projecte de seguiment de papallones diürnes	
4.2.2.- Projecte de censos d'espècies presents al Parc Natural	
4.2.3.- Projecte "Triops" en la llacuna la Basseta	
4.3.- Conservació d'Hàbitats	
4.3.1.- Tractaments fitosanitaris	
4.3.2.- Reserva Natural Marina i d'Interés Pesquer	
4.4.- Treballs de conservació i manteniment del Parc Natural	
4.4.1.- Tractament de la vegetació	
4.4.2.- Adequació d'itineraris, camins i sendes	
4.4.3.- Adequació d'àrees d'ús públic	
4.4.4.- Manteniment d'infraestructures i instal·lacions	
4.4.5.- Plantacions	
4.4.6.- Adequació de punts d'aigua	
4.4.7.- Altres	
5.- PLANIFICACIÓ I GESTIÓ PER A la INTEGRACIÓ SOCIOECONÒMICA	35
5.1.- Programa de Comunicació i Divulgació	
5.1.1.- Projecte "Descobreix el Parc Natural de la Serra d'Irta" Activitats organitzades pel Parc Natural	
5.1.1.1.- Itineraris temàtics guiats	
5.1.1.2.- Jornades de sensibilització	
5.1.1.3.- Tallers	
5.1.2.- Projecte "Per una serra mes neta..."	
5.1.2.1.- Campanya de comunicació i sensibilització	
5.1.3.- Llocs informatius itinerants	
5.1.3.1.- Punt informatiu de la caserna de carabiners del Pebret	

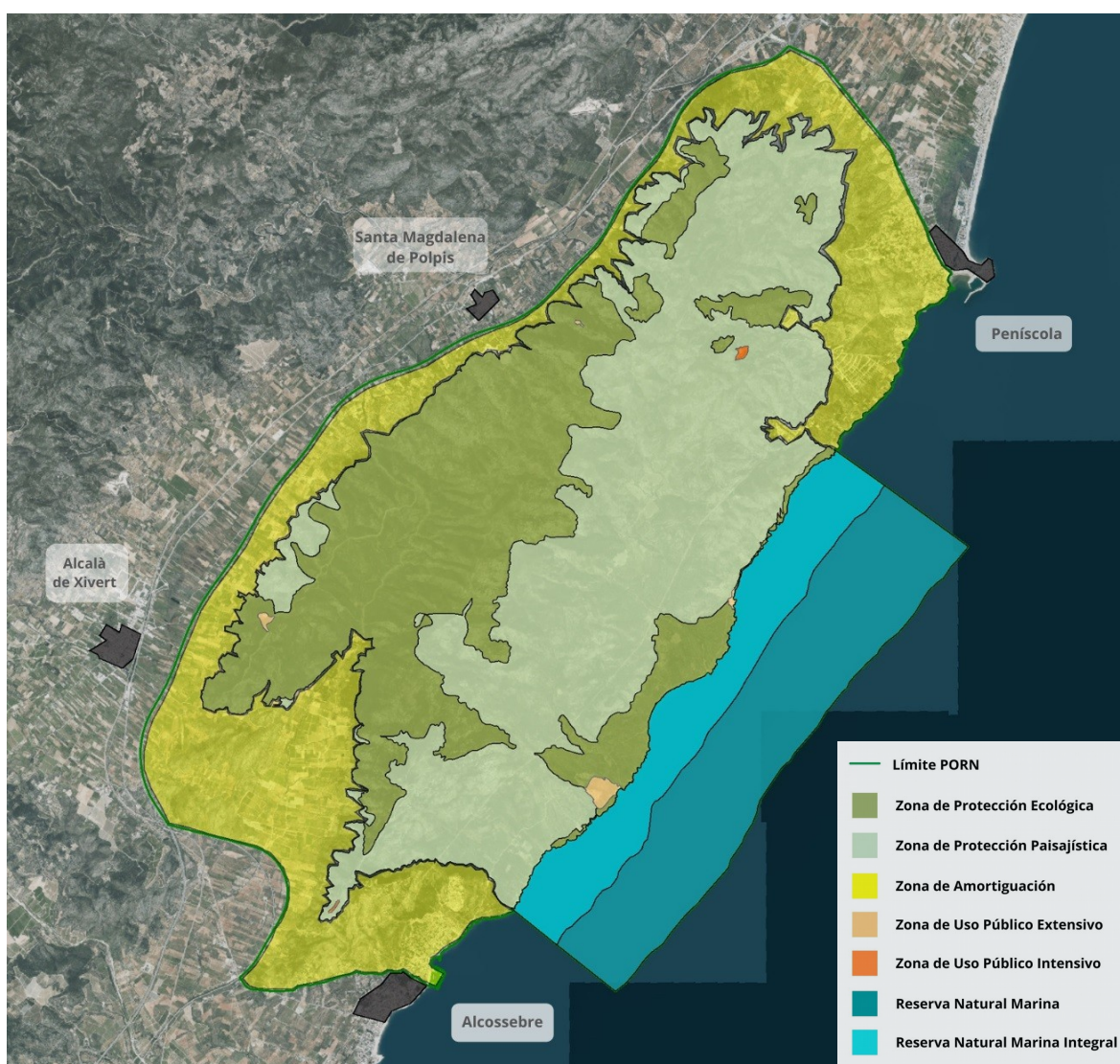

5.1.3.2.-Fires i exposicions	
5.1.4.- Butlletí informatiu del Parc Natural "Al Marge"	
5.1.5.- Pàgina Web	
5.1.6.- Xarxes socials	
5.1.7.- Aparicions en Mitjans de Comunicació i Presentacions	
5.2.- Programa d'Educació Ambiental	
5.2.1.- Projecte d'educació ambiental per a escolars de primària	
5.2.2.- Projecte itineraris educatius "Mira al teu voltant" d'educació secundària	
5.2.3.- Projecte "Llavors per a la vida" per a la conservació de <i>Limonium irtaense</i>	
5.3.- Programa de Desenvolupament Socioeconòmic del Parc Natural	
5.3.1.- Cadira de Rodes Adaptada per a la Natura	
5.3.2.- Marca Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana	
5.4.- Planificació i gestió de l'ús públic	
5.4.1.- Programa d'atenció al visitant i rutes	
5.4.1.1.- Servei d'atenció al visitant i relació de visites	
5.4.1.2.- Punts d'Informació Col·laboradors (*PIC) dels Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana	
5.4.2.- Projecte de regulació del trànsit de vehicles a motor, al parc natural.	
5.5.- Anàlisi dels resultats i conclusions generals del programa	
6.- DIRECCIÓ I GESTIÓ ADMINISTRATIVA	53
6.1.- Reunions	
6.2.- Gestió administrativa	
6.2.1.- Consultes	
6.2.2.- Notificacions visites de grups organitzats	
6.2.3.- Informes	
7.- FORMACIÓ I INVESTIGACIÓ	54
7.1.- Formació interna	
7.2.- Pràctiques formatives	
7.3.- Investigació en l'àmbit del Parc Natural	
7.3.1.- <i>Micromeria rodriguezii (Lamiaceae)</i> en la flora peninsular ibèrica	
7.3.2.- Efectes de la borrasca Glòria sobre els blocs elevats de la costa rocosa de la serra d'Irta (el Baix Maestrat, País Valencià)	
7.3.3.- Jaciment de la Cova dels Diablets	
7.3.4.- Estudi sobre els forns per a la destil·lació d'oli de ginebre	
8.- RESUM ECONÒMIC	61
8.1.- Inversions anualitat 2020	
9.- AVALUACIÓ I PROPOSTES DE GESTIÓ	62
9.1.- Avaluació de les propostes de gestió per a l'any 2020	
9.1.1.- Programa per a la millora i conservació dels hàbitats del Parc Natural	
9.1.2.- Programes per a la millora de l'ús públic	
9.1.3.- Programes per a la millora de la integració socioeconòmica	
9.2.- Propostes de Gestió per a l'any 2021	
9.2.1.- Programes per a la conservació i millora dels hàbitats del Parc Natural	
9.2.2.- Programes per a la millora de l'ús públic	
9.2.3.- Programes per a la millora de la integració socioeconòmica	
10.-ANNEXOS	66
ANNEX I- Informe actuacions Brigades Xarxa Natura 2000	
ANNEX II- Pla de recuperació de <i>Limonium perplexum</i> . Balanç 2020	
ANNEX III- Informe actuacions Unitat Control de Plagues	

1.2.- Descripció general del Parc Natural

El Parc Natural de la Serra d'Irta està situat al nord-est de Castelló, a la comarca del Baix Maestrat, en els termes municipals de Peníscola, Santa Magdalena de Polpis i Alcalà de Xivert. La superfície protegida ocupa un total de 12.000 ha, i consta d'una serra que discorre paral·lela a la línia de costa al llarg de 15 Km.

La Serra d'Irta representa l'última serra verge del litoral valencià, amb una costa alta de penya-segats, platges d'arena i cudols i xicotetes cales on perviuen importants ecosistemes.

Mapa: Zonificació del Parc Natural de la Serra d'Irta

L'element més espectacular el constitueixen les magnífiques poblacions de margalló que formen la primera barrera enfront de la mar. En els ambients menys exposats a la mar es presenta una vegetació típica de matoll mediterrani, en la qual destaca el coscoll, el llentiscle, el bruc i les estepes. A l'empara dels arbustos es desenvolupen algunes de les plantes endèmiques de la Serra d'Irta, com el gerani d'Irta. Les superfícies arbrades de pinedes de pi blanc conformen zones d'important extensió.

Així mateix, la concurrència de dos barrancs i la surgència d'aigua dolça en una zona coneguda com Mas del Senyor possibiliten la presència d'oms i xops negres.

1.3.- Municipis del Parc Natural

Municipis	Peníscola	Sta. Magdalena de Polpis	Alcalà de Xivert
Total ha	7.923	6.660	16.707
Has dins del parc	4.127,42	917,05	2.698,53
% del total del municipi	53	14	17
% del total del parc	53,30	11,85	34,85
Habitants	7.683	754	6.638

Taula: Dades dels municipis que formen part del Parc Natural de la Serra d'Irta.

1.4.- Normativa

NORMATIVA	DATA
<u>LLEI 11/1994</u> , de 27 de desembre, de la Generalitat Valenciana, d' <u>Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana (DOGV 2423, de 9.01.95)</u> .	27/12/1994
DECRET 78/2001 , de 2 d'abril, del Govern Valencià, pel qual s'aprova el Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals de la Serra d'Irta. (PORN)	02/04/2001
DECRET 108/2002 , de 16 de juliol, del Govern Valencià, de Declaració del Parc Natural de la Serra d'Irta i de la Reserva Natural Marina d'Irta.	16/07/2002

NORMATIVA	DATA
DECRET 4/2007 , de 12 de gener, del Consell, pel qual s'aprova el Pla Rector d'Ús i Gestió del Parc Natural de la Serra d'Irta. (PRUG)	12/01/2007
RESOLUCIÓ de 31 de maig de 2006 , del conseller de Territori i Habitatge, per la qual s'aprova el Pla de Prevenció d'incendis forestals del Parc Natural de la Serra d'Irta	31/05/2006
DECRET 163/2006 , de 20 d'octubre, del Consell, pel qual s'ordena la Reserva Marina d'interés pesquer de la Serra d'Irta.	20/10/2006
CORRECCIÓ d'errors del Decret 163/2006 , de 20 d'octubre, del Consell, pel qual s'ordena la Reserva Marina d'interés pesquer de la Serra d'Irta.	20/10/2006
LLEI 5/2017 , de 10 de febrer, de la Generalitat de Pesca Marítima i Aqüicultura de la Comunitat Valenciana	10/02/2017

1.5.- Figures de protecció

FIGURES DE PROTECCIÓ	DATA	SUPERFÍCIE	NORMATIVA
Llocs d'Interés Comunitari (LIC)	10/07/2001	Superfície: 9.797,62 ha (7.742,36 terrestres i 2.055,26 marines)	Mitjançant la Directiva 92/43/CEE "Hàbitats" , els estats membres es comprometen a preservar els hàbitats d'interés comunitari que, estant reconeguts com a Llocs d'Interés Comunitari (LIC) formen part de la Xarxa Natura 2000. La Serra d'Irta és considerada LIC des de juliol de 2001.
Parc Natural de la Serra d'Irta	16/07/2002	Superfície: 9.797,62 ha (7.742,36 terrestres i 2.055,26 marines)	DECRET 108/2002 , de 16 de juliol, del Govern Valencià, de Declaració del Parc Natural de la Serra d'Irta i de la Reserva Natural Marina d'Irta.

FIGURES DE PROTECCIÓ	DATA	SUPERFÍCIE	NORMATIVA
Zones d'Espacial Protecció per a les Aus (ZEPA)	05/06/2009	Superfície: 9.797,62 ha (7.742,36 terrestres i 2.055,26 marines)	Les zones d'Espacial Protecció per a les Aus (Z.E.P.A.) són espais que formen part de la Xarxa Natura 2000, designats pels estats membres segons la Directiva 92/43/CEE denominada "Habitats" i la Directiva d'Aus Silvestres 79/409/CEE . La Serra d'Irta es va declarar zona ZEPA marítim-terrestre al juny de 2009.
Microreserves vegetals	06/11/2000	Cala Argilaga 1,267 ha	ORDRE 6 de novembre de 2000, de la Conselleria de Medi Ambient, per la qual es declaren 22 microreserves vegetals a la província de Castelló.
	06/11/2000	Torre Badum 0,344 ha	ORDRE 6 de novembre de 2000, de la Conselleria de Medi Ambient, per la qual es declaren 22 microreserves vegetals a la província de Castelló.
	11/03/2008	Cala Argilaga 4,19 ha	ORDRE d'11 de març de 2008, de la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge, per la qual es declaren 14 noves microreserves vegetals i s'amplia la microreserva vegetal de Cala Argilaga, a la província de Castelló.
	11/03/2008	Duna del Pebret 0,29 ha	ORDRE d'11 de març de 2008, de la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge, per la qual es declaren 14 noves microreserves vegetals i s'amplia la microreserva vegetal de Cala Argilaga, a la província de Castelló.

1.6.- Organigrama serveis centrals de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica

Adreça web de l'organigrama :

https://www.gva.es/contenidos/publicados/agri_caste.pdf

1.7.- Personal del Parc

Durant l'any 2020 la unitat de gestió estava composta pel Parc Natural de la Serra d'Irta i el Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca.

Per al desenvolupament de les labors de gestió i conservació, el Parc Natural de la Serra d'Irta ha comptat amb els següents equips de treball:

Responsable de gestió:

Directora conservadora, amb funcions de gestió, assessorament a entitats i particulars amb interessos al parc natural, amb competències per a l'informe de les sol·licituds que afecten l'àmbit territorial de l'espai protegit.

Brigada de Conservació i Manteniment:

Integrada per 1 capatàs i 3 peons que s'encarreguen dels treballs de conservació i manteniment de l'espai natural i les seues infraestructures. Amb una jornada laboral de dilluns a divendres.

Equip tècnic i de comunicació:

Durant l'any 2020 s'ha comptat amb una plantilla de 2 educadores ambientals. A més, durant els mesos de juliol i agost, i del 20 d'octubre al 9 de desembre, l'equip es va reforçar amb una educadora. Les educadores ambientals s'encarreguen de les tasques de comunicació i educació ambiental, promoció, conservació i ús públic de l'espai natural, així com de suport tècnic a la Directora conservadora. Gràcies als torns que realitzen, el centre d'interpretació dona servei tots els dies de la setmana.

1.8.- Composició de la Junta Rectora

La Junta Rectora del Parc Natural de la Serra d'Irta i de la Reserva Natural Marina d'Irta es compon dels següents membres:

- El president de la Junta Rectora, nomenat pel Consell de la Generalitat a proposta del conseller competent en matèria de medi ambient.
- El Secretari, que serà el director-conservador del Parc Natural i de la Reserva Natural Marina.
- Un representant del Ministeri competent en matèria de medi ambient.
- Un representant de la Conselleria competent en matèria de medi ambient.
- Un representant de la Conselleria competent en matèria d'agricultura i pesca.
- Un representant de la Conselleria competent en matèria d'infraestructures i transport.
- Un representant de la Conselleria competent en matèria de cultura i educació.
- Un representant de la Conselleria competent en matèria de turisme.
- Un representant de la Confederació Hidrogràfica del Xúquer.
- Un representant de la Diputació Provincial de Castelló.
- Un representant de cadascuna de les tres corporacions locals.
- Dos representants de les associacions professionals d'agricultors amb implantació al Parc Natural.
- Un representant de la Federació de Confraries de Pescadors de Castelló
- Un representant de les associacions representatives de la propietat privada del Parc Natural.
- Un representant de les associacions representatives dels ramaders o propietaris forestals que exercisquen la seua activitat en l'àmbit del Parc Natural.
- Un representant, amb caràcter rotatori bianual, de les societats de caçadors dels municipis del Parc Natural.
- Un representant, amb caràcter rotatori bianual, de les universitats de la Comunitat Valenciana.
- Un representant, amb caràcter rotatori bianual, de les associacions relacionades amb l'estudi i la conservació dels valors naturals i culturals de la Serra d'Irta i el seu confrontant àmbit marí.

2.- OBJECTIUS

Els objectius generals són:

- Protegir i conservar el patrimoni natural en l'àmbit terrestre i marítim, i promoure mesures directes per a la conservació, regeneració, millora i posada en valor dels elements d'interès natural i cultural.
- Col·laborar en l'execució, revisió i seguiment del Pla de Prevenció d'Incendis Forestals de la Serra d'Irta.
- Promoure la gestió i l'ús sostenible dels recursos naturals, culturals i d'ús públic, facilitant el desenvolupament d'activitats econòmiques alternatives.
- Corregir i minimitzar al màxim possible els impactes que l'ús públic ocasiona o podria ocasionar sobre la biodiversitat i els recursos naturals i culturals del parc, fomentant un turisme sostenible.
- Fomentar programes d'educació ambiental i d'actuació en matèria d'ús públic per a contribuir a la formació d'una consciència ambiental del visitant, que fomenti actituds favorables a la conservació de l'espai.
- Promoure la participació pública en la gestió del parc natural, coordinant les iniciatives de la Generalitat amb les de les entitats locals, sectors empresarials i població de la zona, a través de les seues associacions.
- Preservar el sistema de corredors biològics entre la Serra d'Irta i les àrees naturals del seu entorn, posant l'accent principalment a fomentar la connexió, tant biològica com de comunicació cicle-per als vianants, amb el parc natural del Prat de Cabanes-Torreblanca.

3.- PLA DE PREVENCIÓ D'INCENDIS FORESTALS

La xarxa d'espais naturals ha sigut sempre un objectiu prioritari de totes les actuacions de prevenció d'incendis forestals desenvolupades per la Generalitat, prioritat que s'ha manifestat tant en les figures de planificació com en les d'actuació.

Els espais naturals per les seues pròpies característiques, requereixen de figures pròpies d'ordenació sectorial, tant en matèria ambiental general, com en aquest cas en Prevenció Incendis Forestals.

El Pla de Prevenció d'Incendis forestals del Parc Natural de Serra d'Irta va ser aprovat per resolució de 31 de maig de 2006, del conseller de Territori i Habitatge. La directriu bàsica seguida en la seua redacció, ha sigut l'adaptació de les directrius generals de prevenció d'incendis forestals a les característiques específiques de la Serra d'Irta, sent una premissa fonamental el fer compatible la necessària protecció i defensa enfront dels incendis amb la conservació i preservació dels valors ambientals del parc.

El Pla de Prevenció d'Incendis Forestals de la Serra d'Irta ha sigut revisat i en 2020 s'ha procedit a la seua aprovació. En l'apartat 3.4 es detallen les característiques de la revisió del Pla de Prevenció d'Incendis Forestals del Parc Natural de la Serra d'Irta.

La superfície d'actuació que abasta el Pla de Prevenció d'Incendis Forestals de la Serra d'Irta, correspon a la superfície protegida del Parc Natural, així com a la zona d'amortiment d'impactes.

3.1.- Dades d'incendis en 2020

Durant l'any 2020 s'han produït 2 incendis al Parc Natural de la Serra d'Irta.

Data	Municipi	Superfície (has.)	Causa	Paratge
10/03/2020	Peníscola	0,5	Negligència	L'Escolta
07/09/2020	Peníscola	0,06	Llamp	Cala Argilaga

Taula: Incendis forestals durant 2020

Font: Servei de Prevenció d'Incendis. Generalitat Valenciana

3.2.- Pla Bàsic d'Actuacions

3.2.1.- Manteniment d'Infraestructures

En aquest apartat ens referim a aquelles infraestructures necessàries per a la prevenció d'incendis i suport a l'extinció d'incendis forestals en l'àmbit del Parc Natural de la Serra d'Irta, com són: les àrees de tallafocs, la xarxa viària, la xarxa hídrica, els observatoris i les àrees d'ús públic. Els treballs han sigut realitzats per les Brigades de Prevenció d'Incendis i per la Brigada del Parc Natural. Durant 2020 s'han realitzat les següents actuacions:

Manteniment de vials

En 2020, després de la Declaració d'Emergència deguda a l'efecte del temporal Gloria, s'ha actuat en 6 pistes forestals del Parc Natural. També es va retirar part del material depositat en el pàrquing situat en la desembocadura del Barranc d'Irta, per part de la Direcció General de Prevenció d'Incendis Forestals de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica.

- PISTA COLL CAPITANA: en un tram de 1.560 metres.
- PISTA LES ESCUTXES: en 2 trams de 1.127 i 604 metres.
- CAMÍ BARRANC D'IRTA: en un tram de 1.767 metres.
- CAMÍ RACÓ DELS FALUGOS: en un tram de 1.389 metres.
- CAMÍ MAS DEL SENYOR: en aquest tram de pista d'elevat pendent s'ha procedit a formigonar 183 metres.
- PISTA COLL DE LA PALMA: en un tram de 1.277 metres.

El Consorci de Bombers de la Diputació de Castelló, immediatament després del temporal Filomena va actuar en les pistes forestals del Parc Natural que es trobaven en un estat lamentable, sent impossible transitar per elles. Se van fer treballs de desbrossament, repàs i regularització dels següents camins:

- CAMÍ DEL CORRAL DE DENTETA: en un tram de 5.421 metres.
- CAMÍ DE LA COCA: en un tram de 850 metres.
- CAMÍ DEL CORRAL DEL BARRANCOT: en un tram de 2.570 metres.
- CAMÍ DEL RIBET: en un tram de 11.740 metres.
- CAMÍ DE LA FONT DEL MORO: en un tram de 4.510 metres.

Punts d'aigua

S'ha realitzat el manteniment dels depòsits per a l'extinció d'incendis. Els treballs han consistit en el desbrossament i en el seu cas el clarege perimetral, el manteniment de

clos, la neteja d'areneres i cunetes, la revisió de la valvuleria, el lubricat amb oli de frontisses i cadenats, la neteja de les arquetes de captació, el manteniment o instal·lació.

Observatoris

S'han fet treballs de manteniment i reparacions en l'observatori de l'Ametler, la instal·lació de plaques solars i el seu clos de protecció.

Àrees Tallafocs

Els equips de prevenció d'incendis forestals han realitzat el manteniment de les àrees tallafocs previstes en el Pla de Prevenció d'Incendis Forestals de la Serra d'Irta, situats en muntanyes de la Generalitat Valenciana.

Àrees d'ús públic i pistes forestals

La Brigada de Manteniment i Conservació del Parc Natural ha realitzat, al llarg de tot l'any, diversos treballs de tractament de la vegetació a fi de disminuir el risc d'incendi per causes derivats de l'ús i gaudi del Parc Natural. Les actuacions realitzades han sigut les següents:

Adequació d'àrees recreatives, zones de pàrquing i accessos al parc natural

- Desbrossament i poda en totes les àrees recreatives existents al parc natural.
- Desbrossament de l'entorn de les àrees d'aparcament habilitades en les cales i platges.
- Desbrossament d'accessos al Parc Natural per la costa.

Adequació de senderes i itineraris

- Desbrossament i manteniment de les sendes que conformen l'oferta d'itineraris senyalitzats al parc.

Adequació de pistes forestals

- Desbrossament selectiu del matoll i poda dels arbres que estan situats en una franja de 2 metres al costat de les pistes, per al manteniment de les franges de discontinuïtat entre les masses vegetals.
- Treballs de fitació i eliminació d'exemplars que dificulten circulació i visibilitat en les pistes.

- Retirada d'exemplars morts o caiguts per efecte del vent que obstaculitzen pistes o camins per al trànsit o que impedeixen el gaudi en àrees recreatives.

Eliminació restes vegetals sense foc

- Eliminació de les restes vegetals generades en tots els treballs de clarege, desbrossament i poda mitjançant la trituració amb motodesbrossadora.

3.3.- Pla de Vigilància d'incendis forestals

La Comunitat Valenciana disposa d'un Pla de Vigilància d'Incendis que regula i coordina els mitjans destinats a la vigilància i detecció dels incendis forestals. Aquest Pla està vigent els 365 dies de l'any, és revisat anualment i depén de la Secció de Prevenció d'Incendis Forestals de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica.

Els mitjans que intervenen en la vigilància i detecció dels incendis forestals en la zona d'estudi, que abasta tant el Parc Natural de la Serra d'Irta com l'àrea d'influència, són nombrosos i la gestió d'aquests es realitza en diferents àmbits, tant territorials com competencials.

3.3.1.- Mitjans de vigilància mòbils

Unitats de prevenció d'incendis forestals

Existeix diversa tipologia d'unitats en funció del mitjà emprat per a la vigilància i la composició de vigilants per unitat (vehicle tot terreny, motoritzat, polivalent, etc.). Les unitats mòbils de prevenció d'incendis forestals, amb intervenció en l'àmbit que ens ocupa, són les que a continuació s'indiquen:

Unitat de prevenció ordinària, formada per un operari i dotada d'un vehicle tot terreny, així com tot el material necessari en comunicacions i vigilància. Les seues principals funcions són la informació d'usos del foc a usuaris, la vigilància directa del territori, la dissuasió d'actuacions perilloses i puntualment l'extinció de conats.

Les unitats de prevenció ordinària UP.C106 la Salzadella i UP.C206 Alcalà, operen en l'àmbit del Parc Natural de la Serra d'Irta durant un període de 9 mesos i mig.

Unitat de Prevenció Polivalent, formada per un operari i tres o quatre voluntaris. Igual que les Unitats anteriors també està dotada de vehicle tot terreny , així com de tot el material necessari en comunicacions i vigilància. És la UPP.C602 amb base en Vinaròs. Període de funcionament 11 mesos.

Aquestes Unitats de Prevenció d'Incendis Forestals no són específiques del Parc Natural, sinó que també realitzen les seues funcions en altres terrenys forestals pròxims a aquest. Cal destacar que aquestes Unitats sempre tenen inclosos en els seus recorreguts la vigilància de l'espai protegit.

Unitats de Prevenció Comarcals: s'han creat les unitats d'àmbit comarcal, el seu funcionament ve dau per dues situacions, quan a la comarca alguna unitat o observatori no puga estar operatiu, podran fer la tasca que tinguen assignada aquests recursos per a aqueix dia; quan no ocorrega això, farà tasques de vigilància en les zones assignades. En aquesta demarcació estan la C801 Traiguera i C811 Vinaròs. Període de funcionament: 9,5 mesos.

Brigades Rurals d'Emergència: El Servei de les Brigades Rurals d'Emergència és competència de la Direcció General d'Interior de la Conselleria de Justícia i Administracions públiques de la Generalitat Valenciana. Les Brigades Rurals d'Emergències realitzen labors de vigilància i prevenció quan es declara nivell de preemergència 2 i 3. En l'àmbit del Parc Natural de la Serra d'Irta els mitjans disponibles són les Brigades Rurals d'Emergències d'Alcalà de Xivert.

Guàrdia Civil: En cas de preemergència nivell 3 es pot comptar amb la participació de la Guàrdia Civil.

Agents Mediambientals: Els agents mediambientals treballen en tres torns al llarg del dia: demà (8 a 15 h), vesprada (15 a 2 h) i nit (22 a 8 h). Durant l'horari de treball cada agent mediambiental actua preferentment a la comarca a la qual està assignat, però quan per necessitats del torn no hi ha suficients agents, poden treballar agents d'una altra comarca però de la mateixa zona operativa.

3.3.2.- Mitjans de vigilància fixos

Observatoris Forestals

Els observatoris forestals estan situats en zones elevades de màxima visibilitat. Les seues principals labors són la de vigilància sobre el territori que abasta el seu camp visual, intentant detectar i situar amb la major promptitud possible qualsevol fum sospitós de ser l'origen d'un incendi forestal, així com la presa de dades meteorològiques i servir d'enllaç en la Xarxa de Comunicacions.

Els Observatoris Forestals que vigilen i abasten l'àmbit del Parc Natural i la seua àrea d'influència són: **O.F. Ametler**, situat a Alcalà amb cobertura anual de 9 o 11 h, i l'O.F. **Subarra** en terme de Benlloch amb cobertura de 9 o 11 h durant 5,5 mesos.

Central de Prevenció d'Incendis Forestals de Castelló, CPIFCs.

Centre des d'on es coordina tot el dispositiu de Prevenció d'Incendis Forestals, situat en el Polígon Industrial El Millars, carrer Comerç, 7 d'Almassora. Aquest edifici també és la seu de la Secció de Sanitat Vegetal de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament, Emergència Climàtica i Transició Ecològica.

3.4.- Revisió del Pla de Prevenció d'Incendis Forestals

Des de la Direcció General de Prevenció d'Incendis Forestals s'ha procedit a la revisió del Pla de Prevenció d'Incendis Forestals vigent, que va ser aprovat en 2006. El document de revisió va ser presentat a la Junta Rectora del Parc Natural i informat amb les propostes realitzades.

Per Resolució de 12 de febrer de 2020, de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica, va ser aprovada la revisió del Pla de Prevenció d'Incendis Forestals del Parc Natural de la Serra d'Irta. Els documents que componen la revisió del pla poden consultar-se en la pàgina web de la Conselleria. [Pla de Prevenció d'Incendis del PN de la Serra d'Irta](#)

Aquest document s'estructura en quatre blocs:

1.- Anàlisi i diagnòstic: inclou informació detallada dels incendis ocorreguts en l'àmbit de l'espai natural durant els últims deu anys, anàlisi comparativa amb l'anàlisi històrica d'incendis del pla que es revisa i diagnòstic de la situació actual.

2.- Pla d'actuacions per a la prevenció de la iniciació de les causes d'incendis: inclou mesures normatives, de conciliació, de difusió, d'actualització de la zonificació del risc d'incendi i de vigilància.

3.- Pla d'actuacions per a la prevenció de la propagació: inclou l'elaboració d'un estudi de punts estratègics per a la prevenció d'incendis, l'execució de les infraestructures previstes en el pla de prevenció d'incendis de la demarcació corresponent, la millora d'àrees d'ús públic i el foment d'activitats agropecuàries.

4.- Memòria economicofinancera elaborada amb un horitzó de deu anys.

Aquest document constitueix la directriu tècnica en matèria de prevenció d'incendis forestals en l'àmbit del Parc Natural, sense perjudici del que s'estableix en la normativa general. En aquesta revisió es contempla el foment d'actuacions per a previndre les causes (alternatives a l'ús del foc per a l'eliminació de restes vegetals, la redacció dels plans locals de prevenció d'incendis i les tasques de vigilància), un pla d'infraestructures (manteniment d'àrees tallafocs, adequació de pistes forestals i punts d'aigua, manteniment de cultius, aprofitament forestal i ramader) i un apartat de seguiment i control de l'execució de les actuacions.

En aquest nou Pla s'han tingut en compte les aportacions realitzades pels tècnics dels ajuntaments i del Parc Natural, incloent la realització i manteniment de 59,43 Km d'àrees tallafocs, 99,83 Km de condicionament de vials, la nova obertura de 16,1 Km de vials, la construcció de 4 depòsits i l'adaptació de 3 ja existents.

3.5.- Servei de Gestió de Biomassa Residual Agrícola

Pel fet que una gran part dels incendis forestals que tenen lloc en la Comunitat Valenciana són produïts per negligències humanes i en un 17% a conseqüència de la crema de restes agrícoles, la Direcció General de Prevenció d'Incendis Forestals va iniciar la prestació del servei de Gestió de Biomassa Residual, a través de VAERSA, en el període 2018-2020, amb la finalitat de disminuir el risc d'incendis en triturar la poda en comptes de cremar-la, en les zones pròximes a importants masses forestals.

Es van considerar terrenys forestals prioritaris per a ser beneficiaris d'aquest servei les zones agrícoles pròximes a espais naturals protegits. En el nostre cas seleccionem totes aquelles parcel·les agrícoles que estigueren en la zona de protecció del Parc Natural de la Serra d'Irta o en la seua àrea d'amortiment d'impactes.

Prèviament a l'inici de les actuacions, es va realitzar una jornada informativa per a demostrar als agricultors de la zona que existeixen alternatives viables a l'ús del foc que, a més de disminuir el risc de provocar incendis, augmenten els nutrients del sòl i sense perjudici que hi haja més danys per plagues i/o malalties en els cultius. La jornada va tindre lloc el 12 de febrer a l'ajuntament de Santa Magdalena de Polpis, i en ella van participar representants del Servei de Prevenció d'Incendis Forestals, del Parc Natural de la Serra d'Irta, dels Serveis de Transferència Tecnològica i Producció Ecològica i Innovació, de l'Ajuntament de Santa Magdalena i dels agricultors del municipi. Es va explicar com es prestaria el servei i es va informar de la seua gratuïtat. L'endemà es va fer una demostració pràctica del funcionament de la trituradora en una finca de la localitat.

Durant els primers mesos de l'any es van realitzar els serveis de trituració. La informació sobre ells es recull en la següent taula:

Núm. propietaris sol·licitants	Núm. parcel·les	Núm. hectàrees	Estimació de tones triturades	Estimació de tones de CO ₂ sense emetre
7	25	12,5	18,59	12,18

Taula: Dades del servei de trituració de restes agrícoles 2020

Font: Servei de Prevenció d'Incendis GV / PN Serra d'Irta

4.- PLANIFICACIÓ I GESTIÓ PER A la CONSERVACIÓ

4.1.- Conservació de flora

Amb la finalitat de preservar la diversitat genètica del patrimoni natural i garantir la conservació de les espècies de flora silvestre i formacions vegetals, especialment les autòctones, es realitzen diverses actuacions, que són dutes a terme fonamentalment per les **Brigades de Conservació de Biodiversitat**.

Els **OBJECTIUS** que es persegueixen són els següents:

- Protegir i conservar les espècies de flora rara, endèmica o amenaçada que es troben al parc natural.
- Mantindre en bon estat les tres microreserves declarades al parc natural.
- Erradicar les espècies exòtiques invasores que es detecten al parc natural.

4.1.1.- Microreserves de flora

La figura de protecció d'espècies silvestres, denominada microreserva vegetal, va ser creada mitjançant Decret 218/1994, de 17 d'octubre del Govern Valencià. Les Microreserves de Flora formen la Xarxa de Microreserves de la Comunitat Valenciana, i es tracta de zones de xicoteta grandària i elevat interès botànic, destinada al seguiment i conservació a llarg termini, de les espècies vegetals o tipus de vegetació endèmica, rara o amenaçada de la Comunitat Valenciana.

Al Parc Natural de la Serra d'Irta s'han declarat tres microreserves: Cala Argilaga, Torre Badum i Duna del Pebret.

Al gener de 2020 el temporal Gloria va afectar severament el litoral de la Serra d'Irta causant notables modificacions en el perfil litoral per trencament de penya-segats baixos, aportació de material sòlid, arrossegament d'arena, etc. Totes les microreserves han resultat afectades en major o menor mesura sent la Duna del Pebret la que va quedar més deteriorada.

Els treballs de manteniment d'aquestes microreserves han consistit en:

- **eliminació de fems**, que en 2020 ha sigut de 1,5 m³ aproximadament.
- **col·locació i el manteniment dels tancats blans**. La Duna del Pebret va quedar molt deteriorada, ja que va perdre una quantitat important d'arena. Per a preservar la microreserva del calcigament de visitants, es va instal·lar una tanca

en el seu perímetre. D'altra banda, també es va reparar el tancat bla de la microreserva de Torre Badum.

- quant a **piquetes i cartells**, s'han reposat 2 piquetes en la Duna del Pebret i 1 en Cala Argilaga, i s'ha col·locat un adhesiu en un cartell d'aquesta última microreserva.

4.1.2.- Plantacions

Durant 2020 es van realitzar plantacions de les dues espècies de *Limonium* endèmics de la Serra d'Irta. En compliment del pla de recuperació en el cas de *L. perplexum* (463 exemplars), i com a mesura preventiva de conservació en el cas de *L. irtaense* (171 exemplars).

Les plantacions es van realitzar en diferents nuclis tant dins del Parc, com en la zona d'amortiment en el cas de *L. irtaense*.

Sobre la conservació d'aquestes dues espècies, es pot llegir l'article [Conservació de l'endemisme vegetal de la serra d'Irta \(Castelló\) *Limonium irtaense*](#) publicat en la revista *Nemus*, i consultar en l'**Annex II** d'aquesta memòria el **Balanç 2020 sobre el Pla de recuperació de *Limonium perplexum*** del Servei de Vida Silvestre.

D'altra banda, durant l'activitat oberta al públic per a celebrar el Dia de l'Arbre organitzada pel Parc Natural, es van plantar en el marge de la Duna del Pebret que limita amb la zona d'ús públic 40 exemplars de **margalló, llentiscle i arçot**. L'objectiu és delimitar la microreserva de flora per a evitar que els visitants transiten per ella.

4.1.3.- Erradicació d'espècies al·lòctones invasores

Seguint les directrius del Decret 213/2009, de 20 de novembre, del Consell, pel qual s'aproven mesures per al control d'espècies exòtiques invasores en la Comunitat Valenciana, durant 2020 es van escometre labors d'erradicació de les següents espècies exòtiques invasores dins del Parc Natural i en els seus voltants:

ESPÈCIE	LLOC	QUANTITAT ERRADICADA
<i>Atzavara americana</i>	Microreserva Torre Badum	2 exemplars

Taula: Dades de les espècies exòtiques-invasores erradicades en 2020

En l'**Annex I** s'adjunta **informe de les actuacions de les Brigades de Conservació de Biodiversitat per a l'any 2020**.

4.1.4.- Projecte "LLAVORS PER A LA VIDA" per a la conservació de *Limonium irtaense*

El *Limonium irtaense* o **Ensopeguera d'Irta** és una planta que únicament creix en algunes penyes litorals de la Serra d'Irta. A causa del seu escàs número, pròximament serà considerada en perill d'extinció.

Amb la finalitat d'ajudar a millorar la seua situació, des del Parc Natural s'ha promogut un projecte per a la creació d'un hort llavorer. Aquest hort consisteix en un espai on les plantes de *Limonium irtaense* es puguen desenvolupar adequadament i de manera controlada, per a així poder recol·lectar les seues llavors i que siguen utilitzades en la conservació de l'espècie. Està situat en les instal·lacions de l'**IES Serra d'Irta d'Alcalà de Xivert**, ja que des del moment en el qual els vam proposar aquesta iniciativa va tindre molt bona acceptació entre els seus professors i alumnes. Entre tots han triat per al projecte un nom amb molt de significat: "**LLAVORS PER A LA VIDA**"

La posada en marxa del projecte ha comptat amb la col·laboració d'una **tècnica en Conservació de Flora**, i ha sigut possible gràcies a la participació del **Centre d'Investigació i Experimentació Forestal de la Comunitat Valenciana (CIEF)**, que ha proporcionat les plantes de *Limonium irtaense* procedents dels seus vivers, i ha assessorat en la creació de l'hort i en els treballs que cal realitzar en ell.

4.2.- Conservació de fauna

La Serra d'Irta mostra una diversitat d'espècies mediterrànies que es troba associada als diferents ecosistemes existents al parc natural. És objecte d'aquest programa la protecció i conservació de les poblacions d'espècies de fauna existents al parc que resulten d'interés, per la singularitat, representativitat, fragilitat i estat de conservació.

Els **OBJECTIUS** que es persegueixen són els següents:

- Protegir i conservar a les poblacions d'espècies de fauna existents al parc que resulten d'interés, per la seua singularitat, representativitat, fragilitat o estat de conservació.
- Promoure i donar suport a la investigació científica per a millorar el coneixement, conservació i maneig d'aquestes espècies.

- Corregir i minimitzar els impactes derivats de l'activitat i aprofitaments humans sobre els hàbitats que puguen estar afectats.

4.2.1. Projecte de seguiment de papallones diürnes

En 2020 s'ha représ el seguiment de papallones diürnes al parc natural. Amb la col·laboració del coordinador en la Comunitat Valenciana de la **BMS** ([Butterfly Monitoring Scheme](#)) vam establir un itinerari per a realitzar un comptatge de manera periòdica. L'objectiu és introduir la informació obtinguda en una base de dades de la BMS per a conèixer l'abundància i diversitat de papallones al parc natural, i també per a tindre una visió del seu estat a nivell europeu. A més, les dades serveixen per a estudiar com afecten les modificacions de l'entorn a les papallones, ja siguen per actuacions directes en el territori o pels efectes del canvi climàtic.

Durant aquesta campanya, la duració de la qual es va veure reduïda per la pandèmia, el **nombre d'espècies de papallones identificades va ser de 17**, amb un total de **101 cites**.

ESPÈCIE	Núm. CITES
<i>Aricia agestris</i>	1
<i>Aricia cramera</i>	2
<i>Carcharodus alceae</i>	1
<i>Coenonympha dorus</i>	1
<i>Colias alfacariensis</i>	1
<i>Colias crocea</i>	3
<i>Hipparchia fidia</i>	2
<i>Hipparchia statilinus</i>	1
<i>Lasiommata maera</i>	4
<i>Lasiommata megera</i>	15
<i>Muschampia proto</i>	1
<i>Pararge aegeria</i>	51
<i>Pieris ssp.</i>	5
<i>Pieris rapae</i>	8
<i>Polyommatus icarus</i>	3
<i>Pontia daplidice</i>	1
<i>Pyronia bathseba</i>	1
TOTAL	101

Taula: Espècies de papallones diürnes i nombre de cites al llarg dels censos realitzats en 2020

Si observem les dades recollides en l'Informe anual 2020 del Programa de seguiment de papallones diürnes a Espanya (BMS Espanya), es comprova que la quantitat i

diversitat de papallones del parc natural és similar al d'altres zones de mostreig relativament pròximes i de característiques semblants com són Sagunt i el Parc Natural de Chera-Sot de Chera, totes dues a la província de València.

Mapes: quantitat (esq) i diversitat (dta) de papallones Font: Informe 2020 BMS España

4.2.2. Projecte de censos d'espècies presents al parc natural

En 2020 s'ha creat un equip per a la realització de censos de fauna al parc natural constituït pels equips tècnics dels parcs de Serra d'Irta i del Prat de Cabanes-Torreblanca (que formen part de la mateixa unitat de gestió), agents ambientals de la zona i veïns del parc natural interessats en aquest tema.

Més específicament s'han creat 5 equips per al seguiment de les aus, cadascun dels quals és responsable d'un itinerari establert prèviament. Amb aquest treball podrem conèixer les aus nidificants, residents o hivernants, les més freqüents i singulars.

A més, s'han instal·lat diverses càmeres de fotoparany en les 35 quadrícules en les quals s'ha dividit l'espai protegit que donen compte de les espècies de fauna presents. Respecte als mamífers s'han detectat exemplars d'eriçó, geneta, fagina, rabosa, senglar, ratolí, conill, rata cellarda, esquirol, teixó, cabirol i gat domèstic.

Tal com s'ha vist en altres zones de la província de Castelló, la fagina és l'espècie de mamífer carnívor més detectada mitjançant fotoparany, mentre que el senglar sembla menys freqüent que en altres zones litorals de similars característiques.

Una altra dada interessant és la presència del cabirol, cèrvid de recent aparició a la província, perquè per a arribar fins a Irta ha hagut de superar la barrera que suposa l'autopista AP7 amb els seus marges amb tanques.

Per les dades obtingudes amb les càmeres de fotoparany a Irta, en comparació amb altres zones similars de la província de Castelló, com el Parc Natural del Desert de les Palmes, s'observa la presència de pràcticament les mateixes espècies, però sembla que hi ha una menor abundància d'individus, la qual cosa es podria deure a l'existència d'un ambient més sec, amb menys llocs d'aigües superficials permanents i accessibles a la fauna.

Un altre aspecte destacable i probablement negatiu, és la presència freqüent de gats domèstics, dels quals es capten 14 exemplars diferents en 8 quadrícules, localitzats tant en zones pròximes a habitatges i urbanitzacions, com en plena serra i lluny de llocs habitats per persones.

Amb aquest projecte es pretén conèixer en profunditat les espècies de fauna presents en els diferents ambients de l'espai natural i com evolucionen al llarg del temps, amb l'objectiu d'afavorir la seua conservació.

4.2.3.- Projecte triops en la llacuna la Basseta.

Al llarg de l'any 2020, per part de la Brigada de Manteniment i Conservació del Parc Natural de la Serra d'Irta, es van fer treballs de manteniment de les basses que distribuïdes pel parc natural constitueixen una xarxa de punts d'aigua de gran importància per a la fauna com a pal·liatiu a la sequera pròpia del període estival.

Aquestes basses artificials, a més d'ajudar a les espècies de fauna del parc natural a superar el període estival, afavoreixen la cria de les espècies d'amfibis i l'activitat cinegètica al parc, necessària per al control de determinades poblacions. També són llocs en els quals es pot reproduir el crustaci de l'espècie ***Triops cancriformis***.

En la llacuna de la Basseta, situada a la platja del mateix nom, pròxima a la via pecuària 'Colada del Pebret' i que segurament estava associada a la mateixa com a lloc per a l'abeurador del bestiar, es va trobar l'espècie *Triops cancriformis* l'any 2013, i des de llavors no s'ha tornat a identificar. En l'últim balanç disponible d'activitats del Centre de Conservació d'Espècies Dulciaquícules de la Comunitat Valenciana (2019), la població de la Basseta es considera desapareguda.

Els treballs de manteniment que es realitzen habitualment en les basses consisteixen en la seua neteja, desbrossament perimetral i seguiment dels nivells d'aigua, a fi de comunicar de les necessitats del seu ompliment. A excepció de la Basseta, en la qual no s'ha de realitzar la neteja del fons per a afavorir el depòsit de sediment, tampoc

procedir a la reparació del ciment i no emplenar amb aigua externa per a afavorir la seua naturalització.

4.3.- Conservació d'Hàbitats

El terme hàbitat fa referència al lloc que presenta les condicions apropiades perquè visca un organisme, espècie o comunitat animal o vegetal. Es tracta, per tant, de l'espai físic (aire, sòl i aigua) en el qual una població biològica pot residir i reproduir-se, la qual cosa suposa la possibilitat de perpetuar la seua presència.

És important tindre en compte que l'acció humana i els canvis de la naturalesa modifiquen els hàbitats. El lloc que hui és l'hàbitat d'una espècie pot no ser-ho en el futur i viceversa.

Per aquest motiu, són d'importància fonamental el que es desenvolupen programes d'aquesta índole al Parc Natural de la Serra d'Irta per a així poder conservar aquells hàbitats que necessiten d'una atenció prioritària.

Els **OBJECTIUS** que es persegueixen són:

- Protegir i conservar els hàbitats i espècies que els conformen
- Restaurar i minimitzar els impactes ocasionats per l'activitat humana
- Realitzar el seguiment de les diferents actuacions que es desenvolupen en els hàbitats més prioritàris del Parc Natural, inclòs la Reserva Marina.

4.3.1.- Tractaments fitosanitaris

Com tots els anys, des de 1996, els tractaments fitosanitaris que es duen a terme al parc natural, es realitzen tenint en compte les dades de la Prospecció Fitosanitària realitzada a la primavera pels Agents Mediambientals de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica, amb el suport de l'Assistència Tècnica de Sanitat Forestal de Vaersa.

En la prospecció realitzada l'any 2020, s'aprecia una millora respecte a la temporada anterior en l'afecció de la **processionària del pi** (*Thaumetopoea phityocampa*), ja que tota la superfície avaluada presentava nivells baixos.

La detecció de **perforadors del pi** (*Tomicus destruens*) s'ha localitzat en les sis masses forestals de gestió pública. Han sigut afectats 250 peus, enfront dels 350 de la temporada anterior.

També s'han donat 4 cites de **Leptoglossus occidentalis** en masses de pi blanc de l'Ametler. Es tracta d'un insecte invasor que s'alimenta de les acícules joves, llavors i cons verds, podent disminuir la fertilitat de les pinyes i la producció de pinyons. A més, hi ha 2 cites del coleòpter escolítid **Phloeosinus sp.** en ginebre i una de **pugó** sobre alzina.

Quant a **malalties i fisiopaties**, s'han donat 12 cites en les quals apareix majoritàriament el decaïment de ginebres que ja van ser afectades per sequera en temporades anteriors, així com danys a pins pròxims a la mar per esquitxada durant el temporal Gloria.

Els **tractaments fitosanitaris** realitzats durant 2020 van ser els següents:

Per als **perforadors del pi** es van executar treballs d'eliminació d'arbres afectats. S'han eliminat un total de 334 peus.

Per al control de la **processionària del pi**, a l'estiu es van col·locar un total de 231 paranys amb feromones sintètiques per a l'atracció i captura de les papallones mascle d'aquesta espècie i evitar la seua reproducció. Com a complement a aquesta actuació s'han realitzat durant la tardor-hivern tractaments fitosanitaris mitjançant motxilla polvoritzadora i canó nebulitzador en la proximitat de sendes, camins i zones d'ús públic de les muntanyes de gestió pública, que constitueixen zones de major risc per a la salut pública. Aquest tractament s'empra en muntanyes que disposen d'una suficient xarxa de camins i només és efectiu en els primers 35 metres. No obstant això aquest tractament es considera eficaç per a reduir les poblacions perquè la majoria dels nius de processionària es concentren a la vora dels camins, reduint-se així el seu impacte visual i les possibles molèsties als visitants del parc natural. El producte utilitzat té com a substància activa el larvicida *Bacillus turingiensis kurstaki* al 32%, que actua per ingestió i és dels productes més innocus per a la fauna aquàtica i terrestre, sent compatible amb abelles, classificat toxicològicament en el grup A.

Durant 2020 no s'ha detectat la presència de l'espècie invasora citada l'any anterior, la **Cidalyma perpestalis**, que és una plaga per al boix, però es continua tenint-la en compte en les prospeccions realitzades a la Serra d'Irta. No obstant això, s'ha observat una gran afectació en les plantes de boix del parc natural.

En l'**Annex III** d'aquesta memòria s'inclou l'**informe de la Secció Forestal de la Direcció Territorial de Castelló de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica, sobre les actuacions realitzades l'any 2020.**

4.3.2.- Reserva Natural Marina i d'Interés Pesquer

Les reserves marines d'interés pesquer serveixen com a zones de cria de diferents espècies de peixos i invertebrats, afavorint el desenvolupament de les seues poblacions, tant a l'interior de la reserva com als voltants d'aquesta. Així mateix contribueixen al manteniment dels hàbitats marins i són un excel·lent laboratori natural on estudiar els efectes antròpics (contaminació, recol·lecció, pesca, etc.) sobre el medi.

El 20 de febrer de 2020 es va realitzar la primera reunió de dinamització de la Reserva Natural Marina d'Irta. A aquesta reunió van assistir representants de les Confraries de Peníscola i Vinaròs, de la Federació provincial de confraries de Castelló, representants de pesca esportiva i arts menors, representants del sector empresarial turístic, d'associacions mediambientals i com a convidats van assistir el coordinador ambiental marítim i de pesca de l'ajuntament de Dénia i representants del servei de vigilància marina del Parc Natural de la Serra Gelada.

L'objecte de la reunió era posar en comú diverses propostes d'actuació per a la dinamització de la Reserva Natural Marina de la Serra d'Irta, relacionades amb tasques de vigilància, activitats científiques, d'educació ambiental i turístic-recreatives.

Les intervencions dels vigilants de la zona marina del Parc Natural de la Serra Gelada, així com del coordinador ambiental marí i de pesca de l'ajuntament de Dénia, van donar fe dels avantatges d'establir un sistema de vigilància per a una millor gestió i seguiment de la Reserva Marina i aconseguir que siga un reservori de peixos, que és la funció d'una reserva marina d'interés pesquer. Aqueixa millora han pogut constatar que s'ha produït en les reserves marines en les quals realitzen labors de vigilància i també han pogut constatar el canvi produït en els pescadors de la zona, que de no estar a favor d'una regulació ara volen que siga declarada reserva marina d'interés pesquer i consideren beneficiosa la vigilància marina de la zona.

Els representants del sector pesquer van mostrar al principi les seues reticències a la implantació d'una vigilància en la reserva, però també es va observar que la majoria de les queixes no estaven directament relacionades amb la figura de la Reserva Marina, sinó amb l'estat i gestió del sector pesquer a Espanya, ja siga per la contaminació actual de les mars o per les pressions des de Brussel·les.

Com a conclusió de la reunió es va sol·licitar que es procedira per tots els assistents a valorar l'oportunitat de regular les condicions i criteris de control que es poden establir en la Reserva Natural Marina, inclosa la modificació de les línies limítrofes de la Reserva, si amb el pas del temps es considera necessari i a reflexionar sobre la possibilitat d'establir un sistema de vigilància en la Reserva Marina que possibilite el control d'activitats il·legals dins de l'espai marí protegit, que servisca d'element de comunicació entre el sector pesquer i l'administració, i millore les condicions de la reserva marina tant des del punt de vista ambiental com pesquer, perquè complisca la seua funció.

4.4.- Treballs de conservació i manteniment del Parc Natural

Els treballs que es descriuen en aquest apartat s'han realitzat al llarg de tot l'any 2020 per part de la Brigada de Manteniment i Conservació del Parc Natural de la Serra d'Irta.

Els **OBJECTIUS** que es persegueixen són:

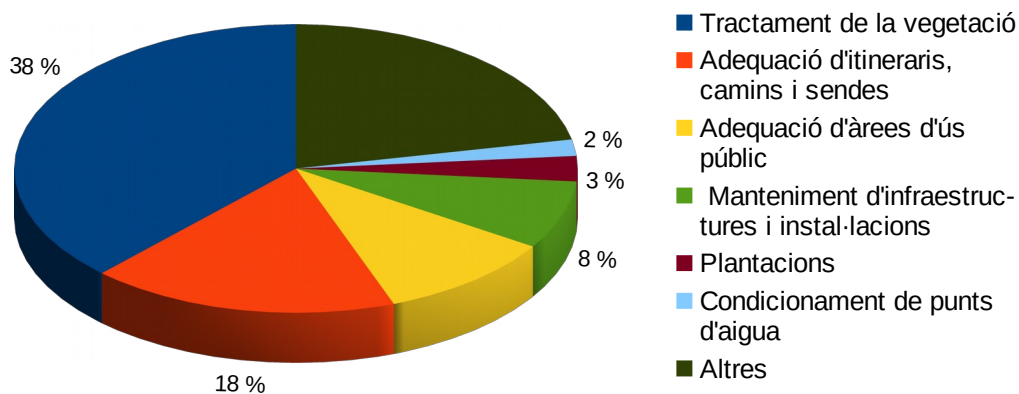
- Mantindre en bon estat les zones d'ús públic.
- Desbrossar sendes, camins i pistes a fi d'afavorir el trànsit.
- Mantindre la franja de protecció contra incendis en els marges de les pistes del parc natural.
- Conservar i mantindre les infraestructures del parc natural.
- Mantindre en bon estat les basses, tanques i cartells interpretatius del parc natural.
- Donar suport a la direcció i educadors ambientals del parc natural en les labors de conservació dels recursos del parc natural.

En la taula següent s'especifiquen el nombre de jornals destinats en cada actuació durant l'any 2020.

ACTUACIÓ	NOMBRE DE JORNALS	%
Tractament de la vegetació	293	38
Adequació d'itineraris, camins i sendes	137	18
Adequació d'àrees d'ús públic	79	10
Manteniment d'infraestructures i instal·lacions	59	8
Plantacions	22	3
Condicionament de punts d'aigua	14	2
Altres	168	22

Taula: Nombre de jornals i percentatge sobre el total de cada tipus d'actuació al Parc Natural de la Serra d'Irta en 2020

En la següent gràfica s'indica el percentatge de jornals utilitzats en cada actuació.

4.4.1. Tractament de la vegetació

Els jornals utilitzats en el tractament de la vegetació han suposat prop del 40% dels empleats en total. Aquests treballs pretenen mantindre en estat òptim els accessos del parc natural i disminuir el risc d'incendi per causes derivades de l'ús i gaudi del parc natural. Les actuacions realitzades han sigut les següents:

- Desbrossament i poda en totes les àrees recreatives existents al parc natural.
- Desbrossament de l'entorn de les àrees d'aparcament habilitades en les cales i platges.
- Desbrossament d'accessos al parc natural per la costa.
- Desbrossament i manteniment de les sendes que conformen l'oferta d'itineraris senyalitzats al parc.
- Desbrossament selectiu del matoll i poda dels arbres que estan situats en una franja de 2 metres al costat de les pistes, per al manteniment de les franges de discontinuïtat entre les masses vegetals.
- Treballs de fitació i eliminació d'exemplars que dificulten circulació i visibilitat en les pistes.
- Retirada d'exemplars morts o caiguts per efecte del vent que obstaculitzen pistes o camins per al trànsit o que impedeixen el gaudi en àrees recreatives.
- Eliminació de les restes vegetals generades en tots els treballs de desbrossament, clarege i poda mitjançant la trituració amb motodesbrossadora.

Alguns dels treballs destacats han sigut:

- Desbrossament de les sendes de pujada a Campanilles, del barranc del Boixar, la que uneix el castell de Polpis i el Mas del Senyor, la d'accés a la cova dels Diablets i la que uneix Alcalà amb el corral de Miramón i l'observatori de prevenció d'incendis.
- Condicionament de les pistes de l'Ametler, de Badum i de pujada a l'ermita de Sant Antoni.
- Desbrossament i condicionament del corral de la Viuda i del pou de Tricio.
- Tractament de la vegetació cremada en l'incendi de la zona pròxima a la cala Argilaga.

4.4.2.- Adequació d'itineraris, camins i sendes

Aquesta actuació es refereix específicament al manteniment dels itineraris oferits pel parc natural, l'arranjament de camins i senyals. Els treballs que es realitzen són els següents:

- Repàs amb tisores de la vegetació que dificulta el pas.
- Retirada de bosses de processonària en la rodalia dels itineraris.
- Col·locació i manteniment de senyals en els itineraris.
- Revisió de les pistes i camins després de les pluges per a retirar vegetació que impedeix el pas.
- Retirada de pedres i condicionament del ferm d'alguns camins.

Alguns dels treballs destacats han sigut:

- Col·locació dels senyals d'inici de ruta en els següents itineraris oficials:
 - Itinerari senderista del Mas del Senyor - Clot de Maig - Badum
 - Itinerari senderista del Far d'Irta - Cala Cubanita - Font de la Parra
 - Itinerari senderista del Castell de Polpis - Barranc del Boixar
 - Itinerari amb bicicleta del Xoriguer
- Delimitació de la senda Prestige - Cala Cubanita i tancament de desviaments.

A causa del temporal Gloria es van realitzar les següents actuacions:

- Reparació de la passarel·la de fusta de la ruta accessible del Pebret.
- Retirada de pedres de la pista del Pebret.
- Retirada d'una roca en el camí de la Font d'en Canes.
- Condicionament de la senda del far d'Irta.

4.4.3.- Adequació d'àrees d'ús públic

La planificació, organització i promoció de l'ús públic és un dels aspectes més rellevants en la gestió del parc natural, les actuacions de manteniment de les infraestructures d'ús públic es realitzen al llarg de tot l'any, amb una major o més freqüent intervenció durant l'època estival que és quan rep una major afluència de visitants el Parc Natural de la Serra d'Irta.

Les actuacions realitzades tenen com a objectiu l'estat òptim i segur de les zones d'ús públic del Parc natural, a fi de facilitar al visitant el recorregut pels itineraris i el gaudi de les àrees recreatives, han sigut les següents:

- Manteniment de les infraestructures de fusta, bancs, pèrgoles, tanques, papereres, habitacles contenidors, en AR, àrees d'aparcament, llocs d'interés, etc.
- Tall de gespa i neteja del jardí del centre d'interpretació.

Alguns dels treballs destacats han sigut:

- Manteniment i reposició de tanques en:
 - AR del Pebret, Pou del Moro
 - Platja del Russo, Platja d'Irta i Cala Argilaga
 - Ermita de Sant Antoni
- Tractament de conservació de tanques i passarel·la de fusta del Pebret

4.4.4.- Manteniment d'infraestructures i instal·lacions

Al Parc Natural de la Serra d'Irta existeixen diverses instal·lacions i equipaments a la disposició del visitant, com són les àrees recreatives, itineraris senyalitzats, zones d'aparcament i el Centre d'Interpretació del Parc Natural.

En aquest apartat s'inclouen els treballs de:

- Treballs de manteniment del Centre d'Interpretació.
- Revisió, conservació i manteniment de la senyalística de fusta existent al parc natural.
- Desbrossament de l'entorn dels senyals.
- Instal·lació de nous senyals.
- Eliminació de senyals.

Alguns dels treballs destacats han sigut:

- Treballs d'adequació del punt informatiu del Pebret.
- Condicionament de recinte per a part de l'equip del sistema fotovoltaic.
- Col·locació de senyals per a la protecció de la Duna del Pebret.

4.4.5.- Plantacions

Coincidint amb el Dia de l'arbre, tots els anys es realitzen plantacions d'espècies autòctones en alguna zona del parc natural. En 2020 es va procedir a la plantació d'aladern (*Rhamnus alaternus*), coscoll (*Quercus coccifera*), margalló (*Chamaerops humilis*) i llentiscle (*Pistacia lentiscus*) en la zona del Pebret. Aquesta vegetació, que és similar a la que sobreviu en altres trams de la costa, es va col·locar en el límit de la duna del Pebret, a fi d'evitar l'entrada de visitants que no reparen en l'existència d'una microreserva en aquesta duna.

Els treballs realitzats van consistir en la preparació del terreny, recollida de planta en els vivers de la Generalitat, la seua posterior plantació i reg en els mesos més calorosos.

També es van fer treballs de manteniment de la plantació d'oms resistents a la grafiosi en la zona del Mas del Senyor que es va fer en 2017.

4.4.6.- Adequació de punts d'aigua

Com a adequació de punts d'aigua ens referim a les basses creades al parc natural, ben associades a una surgència d'aigua (Mas del Senyor, Font d'en Canes i Pou del Moro) com les que no ho estan, totes elles construïdes per a ajudar a les espècies de fauna del parc natural a superar el període estival. Els treballs que es realitzen són els següents:

- Neteja de les basses construïdes per a la fauna.
- Reparació de les basses (aportació de material per les associacions de caçadors).

En 2020 s'ha treballat en 11 basses repartides pel parc natural.

4.4.7.- Altres

En aquest apartat es contempen les actuacions realitzades per la brigada com són les de manteniment de maquinària i col·laboració amb altres entitats públiques.

- Neteja i reparació de les eines utilitzades en les diferents activitats, entre les quals es troben el vehicle.
- Manteniment del grup electrogen.
- Manteniment i descàrrega de dades dels comptadors de vehicles en accessos al parc natural.
- Recollida de residus arrossegats pels temporals i trasllat a un punt net.
- Recompte de boies d'amarrament i recollida de les quals han sigut arrossegades pels temporals.
- Desinfecció del centre d'interpretació.
- Suport a l'equip tècnic del parc natural.

5.- PLANIFICACIÓ I GESTIÓ PER A LA INTEGRACIÓ SOCIOECONÒMICA

5.1 Programa de Comunicació i Divulgació.

Els elements naturals, culturals i històrics que alberga el Parc Natural de la Serra d'Irta tenen un incalculable valor i la manera d'aconseguir l'estima, respecte i ajuda per a la seua conservació és donar a conèixer i divulgar aquests valors.

Per a això resulta fonamental que es continue treballant en la conscienciació de totes les persones que visiten aquest espai natural, siguen visitants o usuaris, amb l'objectiu que se senten implicats en la preservació dels recursos que alberga el Parc Natural de la Serra d'Irta.

Els **OBJECTIUS GENERALS** són:

- Donar a conèixer als visitants els valors naturals, culturals i històrics més rellevants del Parc Natural de la Serra d'Irta.
- Informar sobre les diferents normes d'ús públic existents, amb especial atenció a les relatives a les zones més sensibles (zona litoral), que també són les més freqüentades.
- Transmetre informació del Parc, de manera directa al visitant espontani en el centre d'interpretació o bé a través de les activitats que s'organitzen.
- Divulgar les diferents accions de conservació, gestió i millora que es realitzen a través de la difusió en premsa local.
- Mantindre actualitzada la informació del parc en la Web i fomentar l'ús d'aquesta pàgina entre els visitants.

Durant 2020 a causa de les restriccions pel COVID19, en nombre d'activitats realitzades ha sigut considerablement menor al d'anys anteriors.

5.1.1 Projecte "Descobreix el Parc Natural de la Serra d'Irta"

Sota aquest projecte s'inclouen totes aquelles activitats que s'organitzen des del Parc natural amb l'objectiu d'arribar a la màxima amplitud de públic i aconseguir la màxima difusió possible.

Al llarg d'aquest any 2020 s'han oferit des del Parc Natural diferents activitats que normalment requereixen una inscripció prèvia per part dels participants.

5.1.1.1.- Itineraris temàtics guiats

El Parc Natural ha organitzat durant el present any dos itineraris temàtics guiats. Al llarg d'una ruta senderista el grup de persones que participen poden gaudir d'una sèrie de parades explicatives - interpretatives que pretenen donar a conèixer i posar en valor els recursos naturals, culturals i històrics que es troben al llarg del recorregut.

ITINERARI INTERPRETATIU GUIAT	DATA
"Irta, una serra plena de cultura i història" Itinerari interpretatiu al castell de Polpis. (Activitats d'estiu als parcs).	16/07/20
"Dia Internacional de les muntanyes" Itinerari interpretatiu des de l'ermita de Sta. Llúcia fins al pic Campanilles.	05/12/20

Taula: Itineraris interpretatius guiats oferits pel Parc Natural en 2020

5.1.1.2.- Jornades de sensibilització

El Parc Natural ha organitzat durant el present any sis jornades de sensibilització que pretenen, a partir d'una temàtica concreta proposta i per mitjà d'una activitat organitzada pel parc o en col·laboració amb altres entitats implicades, conscienciar als participants sobre temes de caràcter mediambiental.

JORNADES DE SENSIBILITZACIÓ	DATA
"Tots per la conservació de la nostra duna" . Celebració del Dia de l'Arbre amb un recompte i una replantació de la barrera vegetal autòctona per a la conservació de la Duna del Pebret	01/02/20
"Il Marxa Senderista del Dia de la Dona" Activitat de senderisme amb motiu de la Campanya del Dia de la Dona. Itinerari entre els dos castells templers del parc. En col·laboració amb els ajuntaments d'Alcalà de Xivert i Sta. Magdalena de Polpis.	08/03/20
"Gran joc familiar" Activitat en la zona del Pebret en la qual mitjançant divertides proves es descobreix el gran valor del parc natural. (Activitats d'estiu als parcs).	25/07/20 08/08/20
"Descobreix el cel de la Serra d'Irta " Xarrada i observació d'estrelles en el Càmping de Ribamar. En col·laboració amb Monitora d'Astronomia de la Fundació Starlight.	20/08/20
"Un viatge d'anada i tornada" Xarrada i observació pel Dia Mundial de les Aus migratòries. En col·laboració amb APNAL-Ecologistes en Acció de Vinaròs.	09/10/20
"Una mar d'oliveres" Visita a l'empresa certificada amb la Marca Parcs BARDOMUS dedicada al cultiu d'oliveres i producció d'oli d'oliva verge extra. Activitat emmarcada en la campanya "Amb summe gust, consum responsable" .	14/11/20

Taula: Jornades de sensibilització realitzades pel Parc Natural en 2020

5.1.1.3.- Tallers

Durant aquest any al parc natural s'han realitzat dos tallers que han conformat la part activa de les xarrades prèvies que s'han impartit amb la finalitat de sensibilitzar respecte a algun tema per a la conservació de fauna present en la Serra d'Irta.

TALLERS	DATA
“Qui viu en aquest niu?” Xarrada- taller Amb la posterior revisió de les caixes niu col·locades en anys anteriors. En col·laboració amb APNAL-Ecologistes en Acció de Vinaròs.	29/02/20

Taula: Tallers realitzats en Parc Natural en 2020

5.1.2.- Projecte “Per una serra més neta, ...”

Amb aquest nom s'engloba la gestió de residus que es desenvolupa al parc, així com la campanya de comunicació i sensibilització que porta associada per a donar-li difusió i visibilitat.

5.1.2.1.- Campanya de comunicació i sensibilització

Aquesta campanya persegueix sensibilitzar al públic en general i a la població escolar en particular, respecte a la problemàtica de l'abandó dels residus en la naturalesa i de la conveniència de la seua minimització i correcte reciclatge.

Amb caràcter anual es convida a tota la població a participar en una jornada de neteja i recollida de residus en la zona costanera de la serra. En aquest cas, es realitza en col·laboració amb els ajuntaments de l'entorn, diferents associacions, etc i es fa coincidir amb l'esdeveniment europeu de la mateixa temàtica conegut com a **“Let's Clean Up Europe!”**, que en 2020 es va celebrar els dies 18, 19 i 20 de setembre.

CAMPANYES DE COMUNICACIÓ I SENSIBILITZACIÓ	DATA
“Per una serra més neta, ...” Activitat de recollida de residus per la costa del PN i que forma part del projecte de la nova Gestió de residus. Englobada en l'actuació a nivell europeu “Lets Clean Up Europe!” i en col·laboració amb APNAL-Ecologistes en Acció de Vinaròs.	19/09/20

Taula: Campanyes realitzades pel Parc Natural en 2020

Els **RESULTATS** obtinguts han sigut la participació d'un total de 158 **persones** en les activitats organitzades pel parc natural durant l'any 2020.

5.1.3.- Llocs informatius itinerants

El Parc Natural, de manera puntual, situa llocs informatius en diferents llocs dins de l'espai protegit o en les zones d'influència (normalment als quals acudeix molta gent) per a informar la població.

5.1.3.1.- Punt informatiu de la caserna de carabiners del Pebret

L'antiga caserna de carabiners està situat al costat de la platja del Pebret, en un entorn molt apetible per a la mena de visitant que acudeix a l'estiu a aquest espai natural protegit, i que busca gaudir d'un dia de platja en família. Les dues úniques platges d'arena del parc, la del Pebret i la del Russo, assenyalen a aquesta zona com un punt de màxima afluència. Aquesta circumstància fa que des del parc es volguera visibilitzar la fragilitat de l'hàbitat del qual forma part aquest entorn i que està protegit amb la figura de microreserva de flora: la duna del Pebret.

Per tot això, des del parc natural es va decidir obrir les portes al públic d'aquesta antiga construcció reformada fa uns anys. Així, gràcies al personal de reforç dels mesos d'estiu, es va sumar un nou punt d'informació al ja existent.

Amb l'objectiu d'informar i sensibilitzar al visitant sobre les bones pràctiques per a la visita a un parc natural, donar a conèixer el patrimoni cultural i natural que alberga la serra d'Irta, i informar sobre la xarxa d'itineraris a peu i amb bicicleta que ofereix, es va procedir a l'obertura de les seues portes al públic amb un horari d'atenció de 10.00 a 13:00h durant els dimarts, dijous i dissabtes del mes d'agost.

La labor informativa es complementava amb diversos panells divulgatius sobre la biodiversitat de la costa, que estaven exposats a l'interior de l'edifici i que van ser vistos per al voltant d'un centenar de visitants.

Al mateix temps, es va aprofitar l'ocasió per a realitzar una breu enquesta a alguns visitants relativa a la seua visita i a l'accés a la costa de l'espai protegit.

A més, aquesta àrea recreativa del Pebret també va ser l'escenari en el qual el personal del parc va desenvolupar dues activitats dirigides al públic familiar sota el títol "Diverteix-te al Parc", amb les quals els participants van gaudir i van aprendre jugant.

5.1.3.2.- Fires i exposicions.

El Parc Natural participa cada octubre en la “**Fira de la Tomata de Penjar**” d'Alcalà de Xivert. L'edició de 2020 no s'ha celebrat a causa de la situació provocada pel Covid-19.

5.1.4.- Butlletí informatiu del parc natural “Al Marge”.

Aquests butlletins quadrimestrals que s'elaboren per part de tots els parcs naturals de la Comunitat Valenciana, són de caràcter divulgatiu i persegueixen donar a conèixer el patrimoni que alberguen, les diferents actuacions de manteniment i conservació que es realitzen, així com les activitats que s'ofereixen i desenvolupen amb la població.

En el butlletí del Parc “Al Marge” s'inclouen també algunes seccions a destacar com la que es diu *Sabies què?*, que busca realitzar una labor divulgativa sobre diferents aspectes de la problemàtica del Canvi Climàtic i fer partícips als lectors de la solució d'aquesta problemàtica mitjançant la seua aportació individual.

D'altra banda, cal comentar que en la part final d'aquest butlletí digital de la Serra d'Irta, també s'inclou una secció per als més xicotets que porta per nom *Passatemps*. En ella podem trobar per a cada número una proposta diferent d'activitats a realitzar, com pot ser acolorir, realitzar una sopa de lletres, etc. Són activitats plantejades per a donar a conèixer als xiquets d'una manera amena els “habitants” de la Serra d'Irta.

A continuació de la secció abans comentada, dirigida al públic en edat escolar, trobem la secció *Webs d'interés*, on proposem lectures, aplicacions d'utilitat, etc. sobre diferents temàtiques ambientals, amb caràcter divulgatiu i aptes per a tots els públics.

La consulta d'aquests butlletins es pot realitzar des de la web del parc natural en l'apartat publicacions ([Butlletí trimestral Al Marge](#)). També és interessant saber que qualsevol persona pot rebre-ho en el seu correu electrònic si se subscriu a la web del parc natural i que pot triar la llengua en la qual desitja consultar-lo, ja que es realitza tant en castellà com en valencià. ([Subscriu-te](#)). Respecte a aquest *mailing* que es realitza també a mitjans de comunicació local destacar, com algunes de les notícies que apareixen en el butlletí, tenen també el seu “ressò” en la premsa local.

5.1.5.- Pàgina Web.

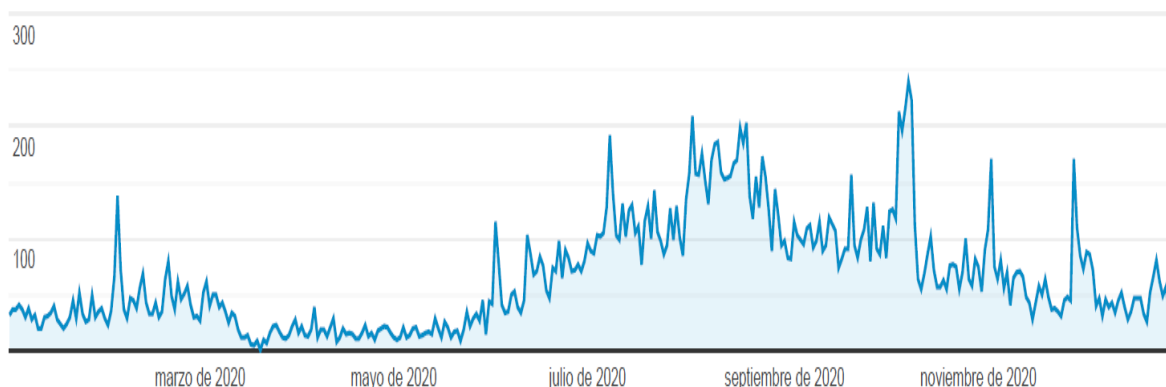
La pàgina Web dels Espais Naturals de la Comunitat Valenciana (**Parcs Naturals**) s'ha consolidat durant els últims anys com un excel·lent recurs destinat a la comunicació, divulgació de les activitats i notícies que es produeixen als parcs naturals, del patrimoni històric-cultural que alberguen, així com dels principals equipaments d'ús públic de què disposen. També a través d'aquesta pàgina és possible accedir a la normativa específica del Parc Natural, així com a la seua cartografia i a molts altres serveis d'interés.

Des de l'any 2007, el Parc Natural és l'encarregat d'actualitzar i revisar la Web oficial del Parc Natural de la Serra d'Irta, així com de publicitar totes les activitats que s'ofereixen des d'aquest.

Els **OBJECTIUS** que es persegueixen són:

- Oferir la possibilitat d'informar-se i programar les visites al Parc Natural amb antelació.
- Publicitar les activitats, projectes i campanyes que es realitzen des del Parc Natural.
- Divulgar la normativa vigent al Parc Natural.
- Informar sobre la gestió que es realitza al Parc Natural.
- Oferir totes les publicacions que es realitzen al Parc Natural en format digital.

Durant el 2020, s'han produït un total de **24.381 sessions** en la pàgina web i **138.715 visites** a pàgines d'aquesta web, principalment entre juliol i octubre. Aquestes dades suposen un increment respecte a l'any anterior d'un 33% en sessions i un 44% en visites.

Gràfic: Distribució de les sessions en la Web del P.N. Serra d'Irta al llarg de 2020.

Respecte a la procedència dels visitants de la web, s'observa com el major percentatge de les sessions es produeixen des de València, com l'any anterior.

Ciudad	Sesiones	% Sesiones
1. València	4.964	20,36 %
2. Barcelona	3.833	15,72 %
3. (not set)	3.832	15,72 %
4. Madrid	3.144	12,90 %
5. Castellon de la Plana	1.497	6,14 %
6. Bilbao	705	2,89 %
7. Benicarlo	602	2,47 %
8. Vinaros	511	2,10 %
9. Zaragoza	415	1,70 %
10. Alicante	343	1,41 %

Taula: Visites a la Web del Parc Natural per ciutats en 2020.

Amb la subscripció a la web (Subscriu-te) s'aconsegueix estar informats a través del correu electrònic de tot allò que s'ofereix des del parc natural i que pot resultar d'interès..

En el 2020 el nombre de subscriptors que té el parc és de 296, lleugerament superior al de l'any anterior.

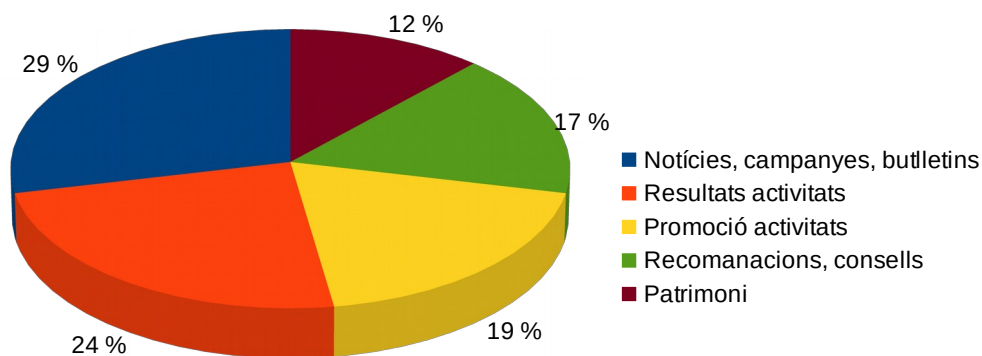
D'altra banda, a través de l'apartat **Bústia de consultes** inclòs en la web, arriben al parc nombroses consultes. A vegades són també incidències observades al parc, les quals són ateses i contestades.

5.1.6.- Xarxes socials

Twitter GVA Parcs Naturals (@GVAParcs)

Durant aquest any el compte de twitter dels parcs naturals de la Comunitat Valenciana ha realitzat el paper de xarxa social encarregada de donar difusió a les campanyes i activitats que s'han realitzat des dels parcs. D'altra banda, des de cadascun dels nostres espais protegits hem enviat informació i fotos de les activitats i altres notícies d'ells quan hem considerat que resultaven d'interès.

En el 2020 s'han publicat **42 tuits** del Parc Natural de la Serra d'Irta, que la seua temàtica queda recollida en el següent gràfic:

Gràfic: Temàtica tuits publicats en 2020.

Instagram (GVAParcsNaturals)

Els parcs naturals de la Comunitat Valenciana també tenen un compte d'Instagram. En aquest cas no té tanta activitat com twitter i la informació sol ser de tipus més visual. Del nostre parc s'han realitzat **7 publicacions** al llarg de 2020.

5.1.7.- Aparicions en mitjans de comunicació i Presentacions.

Al llarg d'aquest any 2020, les aparicions en els mitjans de premsa (Llevant, Les Províncies, el Mediterrani, ...) i ràdio de caràcter local i/o provincial (La Cope, Ser Maestrat, ...) s'han centrat en la difusió i publicitat de les diferents activitats que s'han promogut des del Parc Natural, així com en la difusió i coneixement de l'espai protegit a través de les entrevistes a la Directora Conservadora d'aquest.

D'igual manera, a vegades, la mateixa premsa ha sigut la que pel seu propi interès ha enviat a un periodista el dia de l'activitat perquè realitze un article referent a aquesta.

Cal destacar dos entrevistes al juny per al programa de televisió d'À Punt "Terra Viva", en el qual es va parlar sobre la importància de l'ecosistema dunar, i en concret de la duna del Pebret.

També dues entrevistes a la directora conservadora per a les **cadena de ràdio SER i COPE** sobre dues activitats relacionades amb el Dia de l'Arbre i una jornada sobre recollida de residus respectivament.

D'altra banda, s'ha mantingut una habitual col·laboració amb el canal de televisió local **Canal 56**, mitjançant l'enviament d'informació sobre activitats del parc natural, així com intervenint en programes en diverses ocasions.

Els **RESULTATS OBTINGUTS** l'any 2020 reflecteixen un continu avanç pel que fa a la relació amb els mitjans de comunicació. I també és important ressaltar, que els mitjans locals i provincials de premsa digital són els que demostren un major interès pel que esdevé a la Serra d'Irta. Fet que segurament s'ha vist afavorit pel flux d'informació sobre les activitats, campanyes i altres labors que es van realitzant al Parc a través del correu electrònic i per la recepció del Butlletí trimestral "Al Marge", contribuïsqen al fet que aposten per publicar-la en els seus mitjans.

5.2.- Programa d'Educació Ambiental.

Els espais naturals protegits alberguen un patrimoni natural, històric i cultural d'indubtable valor que necessita la implicació de tots per a la seua conservació i protecció. Per a això és necessari fomentar el coneixement d'aquest patrimoni i la seua conservació a través de l'ús social d'aquests espais naturals tant des del punt de vista de l'estudi dels seus valors com del seu gaudi.

Són objectius primordials, dins de la gestió, promoure el coneixement dels valors que alberguen els espais naturals protegits i generar actituds de respecte i conservació. Les eines que ens permeten aconseguir-ho són la divulgació i l'educació ambiental.

El Programa d'Educació Ambiental del Parc es dirigeix fonamentalment a la població escolar de la zona, resultant un complement al programa formatiu que s'imparteix en els centres educatius.

Els **OBJECTIUS** que es persegueixen són:

- Promoure les activitats a l'aire lliure de caràcter lúdic i imprimir en el seu desenvolupament un component educatiu.
- Generar en els participants actituds que afavorisquen el respecte i conservació del patrimoni natural, cultural i històric que posseeix el Parc Natural.

5.2.1.- Projecte activitats d'Educació Ambiental per a escolars d'Educació Primària

El projecte d'Educació Ambiental per a escolars contempla, com en totes les anualitats, des de setembre de l'any en curs fins a juny de l'any següent. És per aquest motiu, pel qual es fa esment a dos cursos escolars dins d'un mateix any de gestió.

El recurs principal en aquest programa és la Serra d'Irta, tot el que aquest espai natural alberga i que crida l'atenció de les persones més joves, per a així sensibilitzar-los per a mantindre i millorar l'actual estat de conservació del parc i continuar gaudint d'ell.

El Parc Natural elabora els projectes d'educació ambiental i és l'encarregat de dissenyar i elaborar la metodologia, els continguts i els materials de les activitats incloses en el programa d'educació ambiental. També s'ocupa de revisar, avaluar i modificar l'oferta d'activitats que es realitza per a cada nou curs escolar.

L'oferta i difusió d'aquest programa d'activitats es realitza a principi de cada curs escolar per als municipis de l'àmbit del Parc i en la web de Parcs Naturals de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural.

Els **OBJECTIUS** que es persegueixen són:

- Divulgar els valors naturals d'espai natural.
- Transmetre la importància dels espais naturals protegits per a preservar el mitjà.
- Sensibilitzar sobre la fragilitat dels ecosistemes.
- Fomentar els comportaments respectuosos i compromesos en la conservació del nostre patrimoni.
- Fomentar actituds participatives

Les **ACTUACIONS REALITZADES** en 2020:

L'oferta d'activitats per a l'inici d'aquest nou curs escolar 2020-2021 es va realitzar durant el mes de setembre passat. Les activitats d'educació ambiental es van publicitar a través de la web de Parcs Naturals de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural i mitjançant mailing als col·legis que participen habitualment en el nostre programa d'activitats.

Les activitats oferides segueixen el mateix esquema que en el curs anterior i estan dirigides als alumnes d'educació primària.

Els **RESULTATS** obtinguts en el Programa d'Educació Ambiental per a escolars de primària l'any 2020 s'ha vist molt condicionat per la situació COVID-19. Han participat un total de **96** escolars en les activitats oferides pel Parc Natural.

5.2.2.- Projecte activitats d'Educació Ambiental per a Educació Secundària i Batxiller "Mira al teu voltant"

És un projecte impulsat des d'aquest Parc Natural dirigit a tots aquells instituts que sol·liciten una visita guiada per la Serra d'Irta.

Amb aquest projecte, es pretén donar a conèixer i transmetre els valors per a fomentar el respecte i conservació dels valors naturals, culturals i històrics que alberga aquest espai natural protegit. D'altra banda, també busca motivar i implicar l'alumnat participant en aquesta labor tan important que part de la premissa, "Conèixer és Respectar", sent ells els protagonistes en les labors de la divulgació del patrimoni present en aquest Parc Natural.

Per a poder col·laborar en aquest projecte amb el Parc Natural els alumnes participants assumeixen el rol de "reporters gràfics" al llarg de l'itinerari que realitzen. És a dir, ells mateixos són els que amb les fotos que realitzen al llarg de les diferents parades explicatives, elaboren una "**Guia visual**" que il·lustrarà i donarà a conèixer a tots els usuaris que consulten la Web dels parcs naturals de la Comunitat Valenciana els diferents valors naturals, culturals i històrics dels quals podran gaudir si practiquen el senderisme per algun dels itineraris a peu que té senyalitzats el Parc Natural de la Serra d'Irta.

Quant als **RESULTATS** obtinguts en el Projecte "Mira al teu voltant" per a educació secundària, en 2020 **no ha pogut acudir cap grup** a realitzar algun dels itineraris oferits pel Parc Natural a causa de la pandèmia.

5.2.3.- Projecte "LLAVORS PER A LA VIDA" per a la conservació de *Limonium irtaense*

El *Limonium irtaense* o **Ensopeguera d'Irta** és una planta que únicament creix en algunes penyes litorals de la Serra d'Irta. A causa del seu escàs nombre, pròximament serà considerada en perill d'extinció.

Amb la finalitat d'ajudar a millorar la seua situació, des del parc natural s'ha promogut un projecte per a la creació d'un hort llavorer. Aquest hort consisteix en un espai on les plantes de *Limonium irtaense* es puguen desenvolupar adequadament i de manera controlada, per a així poder recol·lectar les seues llavors i que siguen utilitzades en la conservació de l'espècie. Està situat en les instal·lacions de l'**IES Serra d'Irta d'Alcalà de Xivert**, ja que des del moment en el qual els vam proposar aquesta iniciativa va tindre molt bona acceptació entre els seus professors i alumnes. Entre tots han triat per al projecte un nom preciós i amb molt de significat: "**LLAVORS PER A LA VIDA**"

El procés de posada en marxa va començar amb una xarrada en l'institut per part d'una **educadora ambiental** del parc natural per a donar a conèixer a la planta i el projecte de conservació.

També ha col·laborat una **tècnica en Conservació de Flora**, realitzant una eixida de camp juntament amb els professors i alumnes de l'IES per a descobrir com es desenvolupa aquesta particular espècie en el seu ambient natural.

D'altra banda, l'hort ha sigut possible gràcies a la participació del **Centre d'Investigació i Experimentació Forestal de la Comunitat Valenciana (CIEF)**, que ha proporcionat les plantes de *Limonium irtaense* procedents dels seus vivers, i ha assessorat en la creació de l'hort i en els treballs que cal realitzar en ell.

Es tracta d'un projecte important, ja que a més d'afavorir a una espècie molt escassa, persegueix implicar un sector tan important com és l'educatiu de la zona en aspectes relacionats amb la divulgació i conservació del Parc Natural de la Serra d'Irta.

5.3.- Programa de Desenvolupament Socioeconòmic del Parc Natural.

5.3.1.- Cadira de Rodes Adaptada per a la Natura

Durant l'últim trimestre d'enguany hem tingut al parc natural una cadira de rodes adaptada per a la natura (**CRAN /JOËLETTE**), que permet a persones amb mobilitat reduïda o qualsevol altre tipus de diversitat funcional realitzar senderisme al medi natural.

Des del parc hem contactat amb institucions, col·lectius i associacions per a donar a conèixer aquest servei, i també es va realitzar una jornada formativa sobre el maneig de la cadira en el centre d'interpretació.

En l'apartat d'[ACCESSIBILITAT](#) de la web dels parcs naturals de la Comunitat Valenciana hi ha més informació sobre aquesta iniciativa i també es pot consultar el calendari de disponibilitat de la cadira CRAN.

5.3.2.- Marca Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana

La Marca Parcs Naturals és un distintiu que concedeix la Direcció General competent en gestió d'Espais Naturals als productes naturals, productes artesans i activitats de turisme de la naturalesa, obtinguts, elaborats i prestats dins de l'àrea d'influència socioeconòmica dels Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana.

Des de la Direcció General competent en gestió d'Espais Naturals es determina dinamitzar el desenvolupament sostenible en les poblacions situades als Parcs Naturals de

la Comunitat, caracteritzats per una notable diversitat d'ambients, que en el seu conjunt, configuren un patrimoni ric i variat.

Tot això ha de realitzar-se de manera compatible amb el manteniment i desenvolupament de l'activitat socioeconòmica, amb criteris d'ús sostenibles dels recursos naturals i amb la cerca de models innovadors d'ecodesenvolupament, reforçant el compromís amb el medi ambient i amb l'espai natural protegit per a facilitar models econòmics sostenibles.

Es pot trobar tota la informació en parquesnaturales.gva.es/va/marca-parcs-naturals

Al parc natural hi ha **8 empreses** certificades amb la Marca Parcs, classificades en dos tipus diferents:

- **Producte Natural.** S'exigeix que el 100% de la matèria primera tinga el seu origen en l'àrea d'influència socioeconòmica del Parc Natural. En les produccions agroalimentàries resulta exigible el compliment dels requisits aplicables a l'agricultura ecològica o la producció integrada o assimilada.

- **BARDOMUS.** Oli d'oliva verge extra.
- **CONFRARIA DE PESCADORS 'SAN PEDRO' DE PENÍSCOLA.**
- **FINCA MAS DEL SENYOR.** Oli d'oliva verge extra.
- **TOMATA DE PENJAR D'ALCALÀ DE XIVERT.**

- **Turisme de Naturalesa.** Se posa en valor la formació que s'imparteix a les activitats d'allotjament, restauració, turisme actiu i educació ambiental i interpretació del patrimoni respectivament, per a millorar la informació, coneixement, i implicació amb l'Espai Natural en la realització de les seues activitats, i en conseqüència millorar l'oferta turística, així com promocionar el consum de productes locals certificats amb la Marca.

- **CÀMPING RIBAMAR**
- **GRAN HOTEL LAS FUENTES**
- **BARRACUDA.** Centre d'activitats subaquàtiques
- **ITINERANTUR.** Senderisme interpretatiu

5.4.- Planificació i gestió de l'ús públic.

5.4.1.- Programa d'atenció al visitant i rutes.

5.4.1.1.- Servei d'atenció al visitant i relació de visites.

La classificació dels visitants segueix el següent criteri:

- **Visites informades:** són aquells visitants espontanis que acudeixen al Centre d'Interpretació del Parc Natural en horari d'obertura per a sol·licitar informació i són atesos per l'equip tècnic del parc.

- **Visites concertades:** són aquelles visites que prèviament sol·liciten i reserven el dia per a realitzar alguna de les activitats oferides pel parc natural i són ateses pels tècnics/as del parc.

- **Visites autoritzades:** són aquelles visites que segons el PORN o el PRUG requereixen autorització prèvia del Parc o dels Serveis Territorials ja siga documentalment o verbalment per a la realització d'un itinerari autoguiat pel Parc Natural o activitats d'estudi. No són ateses físicament pel personal del Parc, només per telèfon o correu electrònic, però es té constància real d'aquestes.

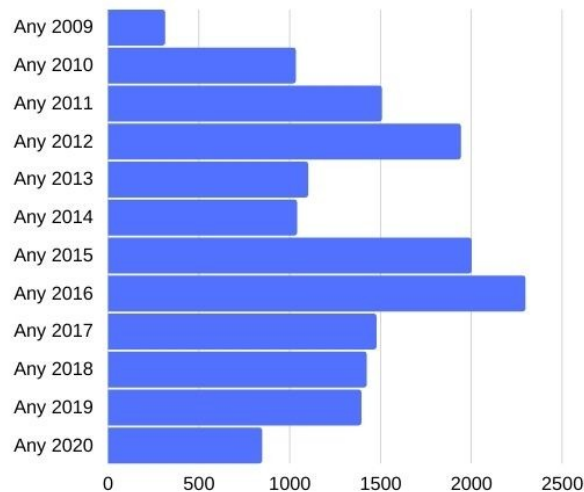
- **Visites estimades:** són aquelles visites considerades, no sent l'afluència real a un parc, sinó que és una aproximació feta per extrapolació de dades. Aquestes visites són totes aquelles que entren dins del Parc Natural però no se'ls dona informació i tampoc són concertades o autoritzades. No són ateses pel personal del Parc.

Dins de la categoria de **visites informades** en el **Centre d'Interpretació**, el personal del parc va atendre un total de **737 visitants**, les consultes dels quals solen ser sobre:

- Itineraris a peu i BTT pel Parc Natural
- Equipaments d'ús públic disponibles al Parc Natural
- Vegetació, fauna i llocs d'interés
- Normativa referent a la Reserva Natural Marina d'Irta
- Informació sobre cales i platges de la costa del Parc Natural

L'horari d'atenció en el **Centre d'Interpretació** en 2020 ha sigut de dilluns a divendres de 10.00 a 14.00 hores, i els caps de setmana i festius de 9.30 a 14.30 hores. A causa de la situació generada pel COVID-19, **el centre va romandre tancat del 14 de març al 12 de juny.**

A més, durant agost també es va atendre visitants en el **Punt Informatiu del Pebret**, situat en l'edifici antigament utilitzat com caserna de carabiners. Va estar obert els dimarts, dijous i dissabtes de 9.30 a 13.30, sent **109 els visitants** informats.

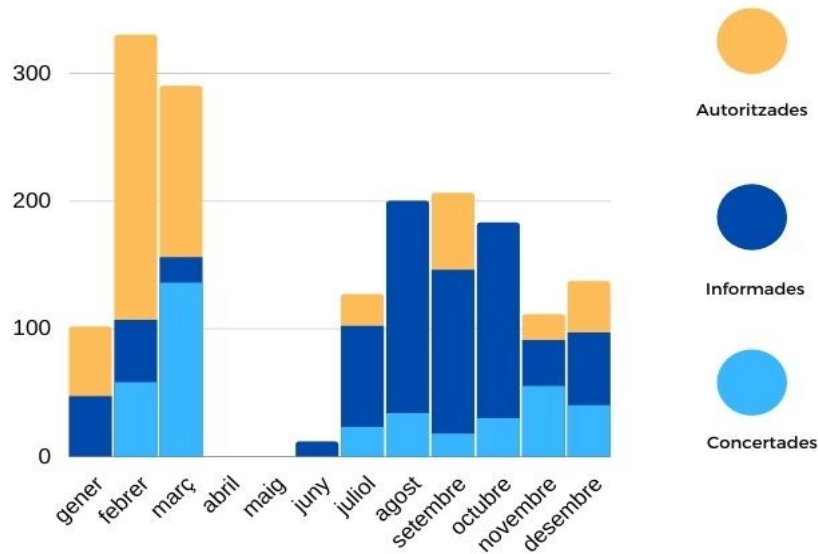
Gràfic: Evolució anual del nombre de visites informades del PN des de 2009 fins a 2020

Respecte a les **visites autoritzades**, comptabilitzades mitjançant les sol·licituds rebudes, el 85% va correspondre a grups organitzats o empreses que van realitzar rutes a peu, i un 15% a empreses que van sol·licitar realitzar activitats culturals i divulgatives. Aquesta categoria va representar un total de **556 visitants**.

En la categoria de visites **concertades**, un total de **394 visitants** van correspondre a participants atesos en les activitats planificades que s'han oferit per al cap de setmana, visites guiades al Centre d'Interpretació, activitats amb escolars, conferències, itineraris, jornades de sensibilització, etc. desenvolupades pels tècnics/as del Parc.

Tant les visites concertades com les autoritzades s'han posat en contacte prèviament amb els tècnics/as del Parc Natural per a reservar els dies de visita, amb la finalitat d'intentar regular i ordenar els grups per a evitar una saturació de persones en els itineraris que es poden realitzar al Parc.

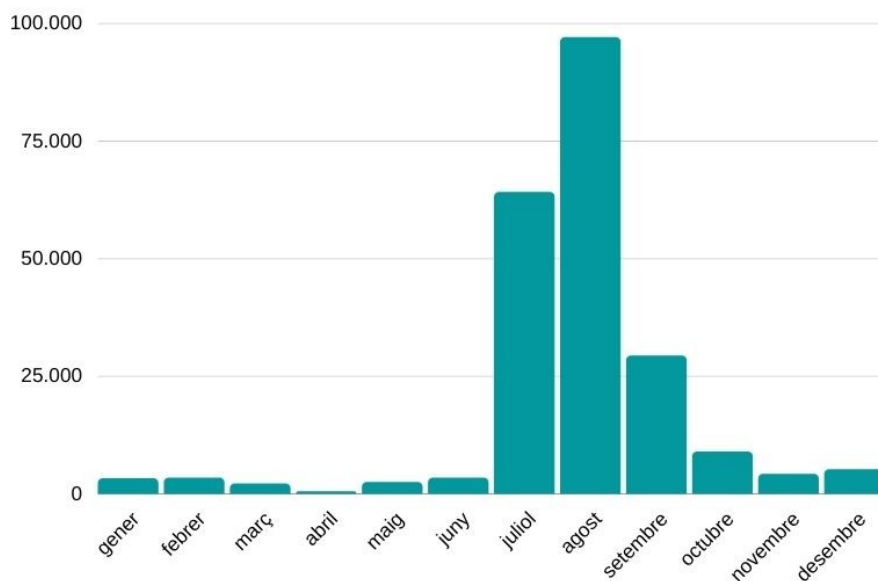
La suma de visitants informats, autoritzats i concertats ha sigut de **1.696**, distribuïts al llarg de l'any de la següent manera:

Gràfic: Visitants per mes categoritzats segons tipus de visita en 2020

Cal fer esment especial a la gran quantitat de **visitants estimats**. Durant 2020 han sigut **223.530**, concentrats principalment en els mesos d'estiu.

Per a obtindre aquest número s'han utilitzat les dades recollides en els comptadors de vehicles situats en els extrems de la pista forestal que recorre el parc per la costa, i s'han estimat tres ocupants per vehicle (cal indicar que els comptadors van patir una avaria durant 20 dies al juny, per la qual cosa les dades durant aqueix més no s'ajusten a la realitat).

Gràfic: Visitants estimats per mes en 2020

Quant als vehicles que accedeixen per l'esmentada pista forestal, destaquen els pics d'afluència d'alguns dies d'estiu. El dia amb major trànsit va ser el **22 d'agost**, en el qual es va comptabilitzar el pas de **1.432 vehicles**.

5.4.1.2.- Punts d'Informació Col·laboradors (PIC) dels Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana.

Durant l'any 2020 s'ha continuat mantenint contacte amb els PIC que té el Parc acreditats. L'intercanvi d'informació entre les Oficines de Turisme i els parcs, la millora i actualització de la informació en els portals d'Internet, així com la gran faena que realitzen en la difusió de les activitats planificades que s'organitzen des de l'espai natural ha sigut la tònica general de treball amb elles.

Els PIC del parc natural són:

- [Oficina de Turisme de Peníscola](#)
- [Oficina de Turisme d'Alcalà de Xivert](#)
- [Oficina de Turisme d'Alcossebre](#)

5.4.2.- Projecte de regulació del trànsit de vehicles de motor al parc natural.

Les dades de l'estudi realitzat l'any anterior, sobre capacitat de càrrega, impactes dels visitants i alternatives a la gestió del trànsit per la pista de la costa, posen de manifest una forta pressió antròpica sobre l'espai, degut principalment a l'elevada afluència de visitants en el període estival, que de manera majoritària accedeixen en vehicles a motor. Aquesta informació ha sigut corroborada per les dades dels comptadors de vehicles instal·lats en la pista de la costa, que llancen unes dades que superen amb escreix la capacitat d'acolliment de l'espai protegit, la qual cosa suposa la seua progressiva deterioració.

Amb la finalitat de revertir aquesta tendència, s'ha elaborat un projecte de regulació del trànsit de vehicles de motor al parc natural que persegueix els següents objectius:

- Millorar la qualitat de la visita al parc i protegir els seus valors ambientals i patrimonials.

- Reduir dràsticament l'afluència de vehicles motoritzats en època estival i els seus impactes associats: generació de pols, calcigament en zones d'aparcament no habilitades, embossos i problemes de trànsit que disminueixen la qualitat de la visita, etc.
- Ordenar l'aparcament de vehicles, habilitant espais per a aquest fi, eliminant les àrees d'aparcament no regulades.
- Ampliar l'accés de visitants amb mitjans alternatius: transport públic amb autobús , bicicleta, caminant...
- Facilitar la regeneració natural dels espais degradats del parc afectats per l'elevada afluència..

Aquest projecte elaborat en 2020, actualment es troba en fase de debat en la Comissió de Seguiment creada a aquest efecte, en el si de la Junta Rectora del Parc Natural de la Serra d'Irta.

5.5.- Anàlisi dels resultats i conclusions generals del programa

La planificació i gestió per a la integració socioeconòmica inclou diferents programes que tal com s'ha pogut llegir al llarg d'aquest punt de la Memòria de Gestió són desenvolupats pels tècnics/as del Parc.

Les activitats que s'inclouen en el "Programa de comunicació i divulgació" juntament amb el programa d'"Atenció al visitant" és el treball que té segurament una més directa repercussió en la imatge d'aquest espai natural protegit.

El Projecte "Descobreix el Parc natural de la Serra d'Irta" és el que aglutina les activitats que s'ofereixen a la població en general amb la intenció de donar a conèixer, sensibilitzar, etc., respecte a valors naturals, culturals, problemàtiques ambientals, etc. i la participació del públic en general en els itineraris guiats, jornades i tallers segueix en augment cada any i amb un grau d'acceptació molt bo per part dels participants.

D'altra banda la publicació del Butlletí informatiu del parc es manté com un recurs de comunicació i informació ambiental per al públic en general.

Es valora molt positivament les labors realitzades amb caràcter divulgatiu i informatiu dirigides als visitants en el Centre d'Interpretació, perquè repercuteix en un millor ús dels equipaments i en un major coneixement de la normativa del Parc Natural.

Al mateix temps, també ens agradaria destacar la labor de les *tourist-info* com PIC (Punt d'Informació Col·laborador) en el re adreçament cap al Centre d'Interpretació de les persones que tenen interès per informar-se detalladament sobre la Serra d'Irta. Així com el seu treball per la difusió de les activitats i /o campanyes que es realitzen.

La pàgina web dels Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana és un altre recurs del qual els visitants fan ús per a després, via telèfon o mail, posar-se en contacte amb el Centre d'Interpretació del parc per a consultar els seus dubtes i també per a realitzar a través de la Bústia de consultes les seues demandes d'informació. Per aquest motiu, es valoren positivament els treballs de dotació de continguts i actualitzacions que es realitzen des del parc, sempre que resulten necessaris o enriqueixen la web.

És a més el mitjà digital a través del qual el parc anuncia les activitats que s'ofereixen, les campanyes que es realitzen i les notícies de diferent índole que poden resultar d'interès per a tots els usuaris i visitants.

Respecte a les xarxes socials i els mitjans de comunicació són un recurs de comunicació i difusió que any rere any millora i que és necessari per a augmentar el camp de coneixement i acció d'aquest espai natural a nivell local, comarcal i autonòmic.

Finalment, en referència al Programa d'Educació Ambiental comentar que és un dels programes de major trajectòria al Parc Natural i que rep per part de tots els centres educatius molt bon acolliment i un grau de satisfacció elevat. Tant és així, que un bon indicador de l'èxit de les activitats que ofereix el parc és l'existència d'una cartera de centres escolars que participa any rere any.

6. DIRECCIÓ I GESTIÓ ADMINISTRATIVA

6.1 Reunions

S'han continuat mantenint reunions amb els equips municipals dels ajuntaments de Peníscola, Alcalà de Xivert i Santa Magdalena de Pulpis, per a tractar temes puntuals. També s'han mantingut reunions amb membres de la Junta Rectora i particulars amb interessos al Parc Natural: associacions en defensa de la naturalesa, propietaris, agricultors, ramaders i apicultors.

S'ha realitzat la reunió anual ordinària de la Junta Rectora, les de l'Equip Tècnic del Parc Natural, las de l'Equip Ornitològic i les de trituració de la poda agrícola, així com la primera reunió de la Reserva Marina.

També s'han mantingut reunions amb la Diputació de Castelló per a l'arranjament de les pistes, amb la Confederació Hidrogràfica del Xúquer per a sol·licitar la corresponent autorització per a la formigonada del pas del barranc d'Irta. Amb el Servei d'Arqueologia de la Diputació de Castelló, per a facilitar l'accés a la Cova dels Diablets i per a la ubicació dels petròglifs del Parc Natural.

S'han mantingut reunions amb la Direcció Territorial de Transports i amb empreses de transport de viatgers per a estudiar l'opció d'un transport col·lectiu per la pista de la costa del Parc Natural.

S'han realitzat treballs de camp amb l'empresa constructora que està reparant la carretera de la costa en la zona en la qual es troba l'espècie protegida *Limonium irtaense*, per a preservar la seua supervivència.

Hem assistit a la Jornada Nova Ruralitat en Benlloch, per a conèixer les iniciatives de millora rural de zona i poder participar en el seu desenvolupament.

6.2 Gestió administrativa

Amb respecte la gestió administrativa duta a terme des del parc natural ha sigut molt variada: consultes sobre qüestions relatives a normativa, itineraris, activitats organitzades pel centre d'interpretació o sobre activitats a desenvolupar en el territori del parc natural. També s'han tramitat les comunicacions dels grups que volen fer senderisme al parc natural i s'ha informat de les sol·licituds d'inici de tràmit administratiu.

6.2.1 Consultes

En la següent taula es recull el nombre de consultes realitzades durant 2020

TEMÀTICA CONSULTA	Nombre CONSULTES
Itineraris, rutes,...	52
Normativa	12
Reserva Marina	13
Informació general sobre el PN	6
Sol·licituds per a realitzar eixides o activitats	10
Centre d'Interpretació	5
Demanda de treball, formació o pràctiques	2
Informació per a centres educatius / educativa	2
Info activitats planificades	23
Altres+ Bústia consultes	36
Total consultes ateses	250

Taula: Consultes rebudes al Parc Natural durant 2020

6.2.2 Notificacions visites de grups organitzats

Pel fet que les activitats de senderisme i excursionisme realitzades per grups dins del parc natural han de ser notificades, en la següent taula es recull el nombre de notificacions per categories, realitzades durant 2020.

ENTITAT SOL·LICITANT	NOTIFICACIONS rebudes
Entitats educatives	1
Ajuntaments, diputació	0
Entitats, associacions, centres excursionistes, ... ruta senderista	3
Empreses de Turisme Actiu	5
Agencies Viatges	5
Total notificacions rebudes	14

Taula: Notificacions rebudes al Parc Natural durant 2020

6.2.3 Informes

En relació amb les sol·licituds rebudes en 2020, hem pogut constatar que no s'ha rebut cap sol·licitud de prova esportiva, ni marxa senderista, ciclista, ni cap altre esdeveniment, a causa de la COVID19.

A continuació s'indiquen per ordre cronològic els informes realitzats relatius a altres activitats i projectes a desenvolupar al parc natural:

- Informe a la modificació puntual del PGOU d'Alcossebre (15/01/20)
- Informe al Pla Parcial núm. 25 d'Alcossebre (16/01/20)
- Informe al projecte d'instal·lació fotovoltaica sobre una parcel·la d'unes 5 ha aprox., per a la producció d'energia elèctrica al terme municipal d'Alcalà de Xivert (20/01/20)
- Informe a la sol·licitud de permís de rodatge per a l'enregistrament d'un espot publicitari en cala Argilaga de l'empresa Vives, Taulells i Gres, SA (12/02/20)
- Informe a la sol·licitud d'instal·lació d'un nucli zoològic de gossos al terme municipal de Santa Magdalena de Pulpis (17/02/20)
- Informe favorable per a la millora energètica del pou la Canonja de Santa Magdalena de Pulpis, amb instal·lació fotovoltaica (09/03/20)
- Informe al Pla Local de Prevenció d'Incendis Forestals de Santa Magdalena de Pulpis (25/03/20)
- Informe al projecte d'“Obres d'emergència per a la protecció de cales i reparació de danys en la carretera d'Irta, pel temporal Gloria” al terme municipal de Peníscola (09/04/20)

- Informe al projecte d'“Implementació de l'ample estàndard en el tram Castelló-Tarragona del corredor mediterrani” (15/04/20).
- Informe per al Ministeri de Transició Ecològica del projecte “Plans d'Ordenació de l'Espai Marítim” (14/05/20).
- Informe de valoració preliminar d'un projecte d'ampliació agrícola en la zona d'influència del parc natural, al terme municipal d'Alcalà de Xivert (16/06/20).
- Informe al projecte de línia subterrània trifàsica a la urbanització La Pineda d'Alcalà de Xivert, entre el Pinar I i el Pinar II, sent el promotor Iberdrola(16/06/20).
- Informe favorable a la sol·licitud de l'empresa Segway Alcossebre, per a l'activitat de turisme al parc natural (28/06/20)
- Informe a l'Estudi d'Impacte Ambiental del projecte d'“Autorització d'abocament a la mar de la xarxa de sanejament de la zona costanera d'Alcalà de Xivert” (07/07/20).
- Informe al projecte de línia subterrània trifàsica al terme municipal d'Alcalà de Xivert, des d'AP a Pinar I, sent el promotor Iberdrola (07/07/20).
- Informe a la sol·licitud de la Diputació de Castelló per a la realització d'un estudi arqueològic en la Cova dels Diablets, situada en l'àrea de protecció ecològica del parc natural, en la muntanya d'utilitat pública l'Ametler al terme municipal d'Alcalà de Xivert (14/07/20).
- Informe a la sol·licitud de vol amb dron de Josias Cortés, en el qual s'indiquen les limitacions establides en la normativa del parc natural (20/07/20).
- Informe per a la FEMECV, sobre les condicions que ha de reunir la pràctica de l'escalada al parc natural, concretament en els penya-segats de Torre Badum (23/07/20).
- Informe a la sol·licitud de vol amb dron de l'empresa Geodron, en el qual s'indiquen les limitacions establides en la normativa del parc natural (17/08/20).
- Informe a la sol·licitud de permís per a la filmació d'un programa de À Punt denominat “El meu lloc al món”, per a la promoció turística de la zona (17/08/20).
- Informe per a la Direcció General de Prevenció d'Incendis Forestals, sobre la compatibilitat de les obres de millora a realitzar en l'observatori de l'Ametler (19/08/20).
- Informe al Pla de Mobilitat Urbana Sostenible, del municipi de Peníscola (16/09/20).
- Informe per al Servei de prevenció d'Incendis forestals, sobre la compatibilitat dels treballs de manteniment de les pistes forestals del Parc Natural de la Serra d'Irta (24/09/20).
- Informe a la sol·licitud del Servei d'Avaluació ambiental estratègica sobre el Pla de Prevenció d'Incendis Forestals del Parc Natural de la Serra d'Irta.

- Informe per al servei de Gestió Forestal, comunicant l'estat en el qual es troben les poblacions de boix (*Buxus sempervirens*) al parc natural i sol·licitant recomanacions per a la seua conservació (25/09/20).
- Informe a la sol·licitud de permís de la investigadora de la University of Reading (el Regne Unit), per a la recol·lecció de determinades espècies de flora, amb finalitat científica (19/10/20).
- Informe al projecte de Gestió Forestal de determinades parcel·les de propietat privada, situades en l'àrea de protecció del parc natural, al terme municipal de Peníscola (04/11/20).
- Informe a la Queixa TLM 2919, sobre permissivitat d'activitats en el far de Alcossebre i petició de tancament del camí d'accés (05/11/20).
- Informe a la consulta sobre activitat agrícola a desenvolupar en determinades parcel·les de propietat privada, situades en l'àrea de protecció del parc natural, en el terme municipal d'Alcalà de Xivert (10/11/20).
- Informe a la sol·licitud de vol amb dron d'Alejandro Cornells, en el qual s'indiquen les limitacions establides en la normativa del parc natural (23/11/20).
- Informe al projecte de consolidació d'un tram de la muralla del castell d'Alcalà de Xivert, sent el promotor la Diputació de Castelló (01/12/20).
- Informe al projecte d'investigació sobre les característiques de les aigües subterrànies de la Serra d'Irta (01/12/20).
- Informe a la Queixa TLM 3191 sobre la incompatibilitat de la realització de batudes de senglars en cap de setmana amb les activitats de senderistes i ciclistes pels itineraris del parc natural (09/12/20).

7.- FORMACIÓ I INVESTIGACIÓ

7.1 Formació interna

Durant l'any 2020 s'ha realitzat una activitat en línia per als educadors ambientals, consistent en un seminari web organitzat per **EUROPARC** amb el títol 'Salut, Biodiversitat i Àrees Protegides'

7.2 Pràctiques formatives

Al 2020 no s'han realitzat pràctiques al parc natural a causa de la situació generada pel COVID-19.

7.3 Investigació en l'àmbit del parc natural

Són diversos els treballs de recerca realitzats sobre diferents aspectes i recursos naturals i culturals del parc natural:

7.3.1.- *Micromeria rodriguezii* (Lamiaceae) en la flora peninsular ibèrica.

Com ja es va fer referència en l'anterior Memòria de Gestió, durant la XIV Setmana de la Biodiversitat que va tindre lloc al Parc Natural al maig de 2019 es va citar per primera vegada a la Península Ibèrica l'espècie ***Micromeria rodriguezii***, que fins a aquest moment tenia estatus d'endemisme balear.

L'abril de 2020 es va publicar un article en la revista científica ***Collectanea Botanica***, pertanyent al CSIC, en la qual es proporciona un estudi de la morfologia de les plantes de la població trobada, així com el seu estat de conservació en la Comunitat Valenciana. També diu que s'ha d'elaborar un pla de maneig i conservació per a garantir la seua conservació.

L'article complet és [***Micromeria rodriguezii* \(Lamiaceae\) en la flora peninsular ibèrica.**](#)

7.3.2.- Efectes de la borrasca Glòria sobre els blocs elevats de la costa rocosa de la serra d'Irta (el Baix Maestrat, País Valencià)

La presència de grans blocs elevats a les costes rocoses han sigut interpretats molt sovint associats a l'impacte de tsunamis i/o onades de grans tempestes. Aquests blocs han sigut identificats a diferents sectors de la costa rocosa de la Serra d'Irta.

La borrasca de gener del 2020, denominada Glòria, amb xifres d'onatge no registrades en la mar Balear, que ha suposat els rècords des que es tenen registres tant de l'altura màxima, d'ona significant, com d'un període mai conegut de més de 100 hores d'onatge extrem, representa una oportunitat excepcional per a discernir blocs associats a tempestes extremes o tsunamis.

Del treball de camp realitzat a les àrees de blocs es conclou que la borrasca Glòria no ha pogut moure els blocs que s'havien mesurat en estudis previs per a avaluar la seua procedència. Així i tot si que ha mogut blocs menors que formaven part dels cordons tsunamítics. També s'ha constatat que la tempesta Gloria ha sigut capaç d'arrossegar blocs que estaven submergits i deixar-los damunt la plataforma.

L'estudi ha permés, pel succés d'una tempesta excepcional, contrastar les hipòtesis alternatives sobre l'origen dels blocs.

L'article complet publicat en la **revista NEMUS** és [Efectes de la borrasca Glòria sobre els blocs elevats de la costa rocosa de la serra d'Irta \(el Baix Maestrat, País Valencià\)](#)

7.3.3.- Jaciment de la *Cova dels Diablets*

El Servei d'Arqueologia de la Diputació de Castelló, conjuntament amb l'Ajuntament d'Alcalà de Xivert-Alcossebre i la Universitat Jaume I, s'ha vist immers en l'últim tram de 2020 en els treballs de condicionament i excavació de l'important jaciment prehistòric de la Cova dels Diablets.

Davant el malparat estat del jaciment s'ha procedit a netejar tot el recinte arqueològic, el sanejament de les àrees excavades i la documentació i avaluació dels perills d'erosió de la zona i l'aplicació de mesures preventives. Això ha permés iniciar una ronda d'excavacions que s'ha allargat durant diverses setmanes i que ha permés recuperar fossilitzacions de fauna i flora, restes humanes i ceràmica de l'època islàmica.

La Brigada de Manteniment i Conservació del parc natural va treballar en el condicionament de la senda que dona accés a la cova.

7.3.4.- Estudi sobre els forns per a la destil·lació d'oli de ginebre

L'estudi sobre els forns per a la destil·lació d'oli de ginebre de la Serra d'Irta l'està realitzant l'arqueòloga Paula Paredes conjuntament amb José Luis Esteller, veí d'Alcalà de Xivert i descobridor de gran part de les restes documentades. Aquesta investigació s'emmarca dins d'un projecte científic de prospecció etnoarqueològica que compta amb la col·laboració de Gustavo Aguiella, tècnic del Servei d'Arqueologia de la Diputació de Castelló, entitat que aporta la logística per a dur a terme la intervenció i el seu estudi científic. Aquesta actuació de camp compta amb l'autorització de la Conselleria de Cultura i Patrimoni de la Generalitat Valenciana i del Parc Natural de la Serra d'Irta.

L'objecte d'aquesta investigació pretén recopilar les evidències arqueològiques que deixen els treballs vinculats amb la destil·lació de l'oli de ginebre. Es tracta d'una sèrie d'empremtes rupestres, identificades tradicionalment com petròglifs, el gravat de les quals (circular, o amb forma de fulla o branca) presenta una sèrie de canalons que desemboquen en una cubeta tallada en la roca. Aquestes empremtes formarien part de la base d'un forn construït sobre plataformes calcàries del substrat geològic de la serra. L'obtenció d'aquest oli era una activitat artesanal molt laboriosa, actualment en desús i realitzada per pastors que practicaven la transhumància ramadera en la zona. Existeixen paral·lelismes en altres municipis de Castelló i a les províncies de Terol, València i Tarragona.

8.- RESUM ECONÒMIC

8.1 Inversions anualitat 2020.

Durant l'anualitat 2020, s'han realitzat les següents inversions:

ACTUACIÓ	INVERSIÓ
CONSERVACIÓ I MANTENIMENT	131.869,99 €
PROMOCIÓ, DIFUSIÓ I TREBALLS TÈCNICS	92.537,50 €
BRIGADES DE BIODIVERSITAT (FONS FEDER)	9.947,50 €
PREVENCIÓ D'INCENDIS	69.655,10 €
TOTAL INVERSIÓ	304.010,09 €

Taula: Inversions realitzades al Parc Natural de la Serra d'Irta durant 2020.

9.-AVALUACIÓ I PROPOSTES DE GESTIÓ

9.1.- Avaluació de les propostes de gestió per a l'any 2020

9.1.1.- PROGRAMES PER A LA MILLORA I CONSERVACIÓ DELS HÀBITATS DEL PARC NATURAL

- Es va iniciar el programa de seguiment de les diferents espècies de Lepidòpters que habiten al parc natural, per a conèixer la seua diversitat i abundància.
- Inici del programa de seguiment d'aus, en els diferents ambients del parc natural, mitjançant la constitució de l'equip de censadors/observadors i el disseny dels itineraris.
- S'ha continuat amb el programa de seguiment de caixes niu realitzant-se la substitució, neteja i ampliació del nombre de caixes.
- S'ha començat un programa de seguiment de fauna mitjançant la instal·lació de diferents càmeres de foto parany en diferents quadrícules del parc.
- S'ha ampliat el projecte de l'any anterior d'eliminació de restes de poda agrícola sense foc, mitjançant la trituració d'aquests.
- S'han realitzat noves plantacions i reposició de falles de margalló, coscoll i llentiscle a fi d'aconseguir l'existència d'aqueixa barrera vegetal autòctona tan necessària per a la conservació de la microreserva de flora de la duna del Pebret.

9.1.2.- PROGRAMES PER A LA MILLORA DE L'ÚS PÚBLIC

- Instal·lació de plaques solars en el centre d'interpretació del parc natural.
- Elaboració d'una proposta per a la regulació del trànsit per la pista de la costa en els mesos d'estiu. Prèvia realització d'un informe amb les dades d'afluència de vehicles per la pista de la costa al llarg d'un any, que servirà de suport a la proposta d'aquesta regulació en els mesos de màxima afluència.
- Obertura de la caserna de Carabiners com a Punt d'informació i sensibilització mediambiental complementari al Centre d'Interpretació.
- Realització dels tràmits necessaris, (sol·licitud a la Secretària d'estat de Turisme d'inclusió en el catàleg SISTHO, pas previ a la sol·licitud de permís al Ministeri de Foment), per a la instal·lació de senyals indicadors del Parc Natural, en les principals vies de comunicació, N-340 i AP7.
- S'han realitzat les activitats de conservació i manteniment dels equipaments i infraestructures d'ús públic del parc natural, especificades en l'apartat corresponent de la present memòria.
- S'ha realitzat el seguiment del projecte de la nova gestió de residus al parc natural, amb molt bons resultats.

- Es continua amb el projecte de situar el centre d'interpretació en uns terrenys, que per a aqueix fi, té intenció de cedir l'ajuntament d'Alcalà de Xivert.
- S'han reparat diverses pistes del parc natural, que es trobaven en mal estat després de les pluges de primavera.
- S'han reparat i substituït alguns senyals.
- Després del temporal Glòria es va procedir a la retirada d'una gran quantitat de cadufs i altres residus que s'acumulaven en la costa del parc natural.

9.1.3.- PROGRAMES PER A LA MILLORA DE LA INTEGRACIÓ SOCIOECONÒMICA

- Continuen els programes de comunicació, divulgació i educació ambiental.
- Desenvolupament de campanyes de sensibilització amb els escolars que visiten el parc natural per al coneixement d'una problemàtica ambiental en concret. Enguany es va donar principi la campanya "Amb l'esmorzar, digues NO al plàstic"
- Es manté i amplia el calendari anual d'activitats fixes vist l'èxit i implicació de les administracions locals. Com ara el Dia de la Dona, Jornada de recollida de residus al parc "Per una serra més neta,..." i s'amplia amb noves accions.
- S'ha iniciat la planificació i disseny d'un itinerari saludable per a donar principi al Programa d'activitats per a la població major de la zona, amb la finalitat de també realitzar una compilació de la memòria cultural de la Serra d'Irta. Previ contacte amb ajuntaments, associacions, entitats, etc que ens ajuden en la promoció i ús d'aquest itinerari.

9.2.- Propostes de gestió per a l'any 2021

9.2.1.- PROGRAMES PER A LA CONSERVACIÓ I MILLORA DELS HÀBITATS DEL PARC NATURAL

- Consolidació del programa de seguiment de les diferents espècies de Lepidòpters que habiten al parc natural, per a conèixer la seua diversitat i abundància.
- Manteniment del programa de seguiment d'aus, en els diferents ambients del parc natural, mitjançant la constitució de l'equip de censadors/observadors i el disseny dels itineraris.
- Es continuarà amb el programa de seguiment de caixes niu realitzant-se la substitució, neteja i ampliació del nombre de caixes.
- Es realitzarà la presentació de les dades obtingudes en el programa de seguiment de fauna realitzat mitjançant la instal·lació de càmeres de foto parany en diverses quadrícules del parc natural.
- S'ampliarà el projecte de l'any anterior d'eliminació de restes de poda agrícola sense foc, mitjançant la trituració d'aquests.

- Es realitzaran noves plantacions i reposició de falles de margalló, coscoll i llentiscle a fi d'aconseguir l'existència d'aqueixa barrera vegetal autòctona tan necessària per a la conservació de la microreserva de flora de la duna del Pebret.
- S'iniciarà la repoblació amb plantes de boix al "*Barranc del Boixar*" a fi d'afavorir la recuperació d'aquesta espècie que es troba afectada per la plaga.
- S'iniciarà el programa de control i seguiment de les poblacions de roure valencià (*Quercus faginea*), existents al parc natural.
- Inventari d'arbres monumentals.

9.2.2.- PROGRAMES PER A LA MILLORA DE L'ÚS PÚBLIC

- S'iniciarà l'execució del projecte de regulació del trànsit per la pista de la costa als mesos d'estiu, sota la supervisió i seguiment de la Comissió que a aquest efecte es crearà en la reunió de la Junta Rectora.
- En els mesos d'estiu es procedirà a l'obertura de la caserna de Carabiners com a Punt d'informació i sensibilització mediambiental complementari al Centre d'Interpretació, en el qual també es podran realitzar activitats nàutiques sostenibles.
- Respecte al projecte de situar el centre d'interpretació en uns terrenys, que per a aqueix fi, té intenció de cedir l'ajuntament d'Alcalà de Xivert, s'estudiarà la possibilitat d'enterrar la línia elèctrica que passa per aquestes parcel·les.
- Es mantindran les activitats de conservació i manteniment dels equipaments i infraestructures d'ús públic del parc natural, realitzades per la Brigada del Parc Natural.
- Es mantindrà el seguiment del projecte de la nova gestió de residus al parc natural.

9.2.3.- PROGRAMES PER A LA MILLORA DE LA INTEGRACIÓ SOCIOECONÒMICA

- Continuen els programes de comunicació, divulgació i educació ambiental.
- Desenvolupament de campanyes de sensibilització amb els escolars que visiten el parc natural per al coneixement d'una problemàtica ambiental en concret. Enguany donarà principi la campanya "*Hort llavorer Limonium*"
- Es manté i amplia el calendari anual d'activitats fixes vist l'èxit i implicació de les administracions locals. Com ara el Dia de la Dona, Jornada de recollida de residus al parc "*Per una serra més neta,...*" i s' amplia amb noves accions.
- Planificació i disseny d'un itinerari saludable per a donar principi al Programa d'activitats per a la població major de la zona, amb la finalitat de també realitzar una compilació de la memòria cultural de la serra d'Irta. Previ contacte amb ajuntaments, associacions, entitats, etc que ens ajuden en la promoció i ús d'aquest itinerari.

10. ANNEXOS.

ANNEX I.- Informe actuacions Brigades Xarxa Natura 2000.

Memòria d'Activitats de les Brigades de Xarxa Natura 2000 al Parc Natural Serra d'Irta. Any 2020

INFORME SOBRE LES ACTUACIONS REALITZADES PER LES BRIGADES DE CONSERVACIÓ DE BIODIVERSITAT AI PARC NATURAL SERRA D'IRTA (GENER- DESEMBRE 2020)

1.- INTRODUCCIÓ

Antecedents

La figura de protecció d'espècies silvestres denominada *microreserva vegetal* va ser creada mitjançant Decret 218/1994, de 17 d'octubre del Govern Valencià. Les Microreserves de Flora formen la *Xarxa de Microreserves de la Comunitat Valenciana*, i es tracta de zones de xicoteta grandària (fins a 20 Ha) i elevat interès botànic, destinada al seguiment i conservació a llarg termini de les espècies vegetals o tipus de vegetació endèmica, rara o amenaçada de la Comunitat Valenciana. Les microreserves constitueixen una xarxa de parcel·les, aportades per la Generalitat Valenciana, o voluntàriament pels seus propietaris, amb un objectiu principal: contindre una o més poblacions de flora endèmica, rara o amenaçada. Dos programes diferents han cofinançat la creació, gestió i manteniment de la xarxa de microreserves a la Comunitat Valenciana (projectes LIFE94 NAT/E/000766 i LIFE99 NAT/E/006417) que actualment compta amb 312 microreserves oficialment declarades. La província de Castelló alberga 84 microreserves declarades.

2.- TIPOLOGIA DE LES ACTIVITATS

Els treballs principals que realitza habitualment la brigada de manteniment de microreserves a la província de Castelló es poden resumir en:

- Senyalització de microreserves, reposició i substitució de piquetes.
- Censos d'espècies d'interés en les microreserves.
- Obertura de sendes ecoeducatives i col·locació de cartells.
- Col·locació i manteniment de tanques blanques en microreserves.
- Desbrossaments i podes selectius.
- Manteniment de sendes d'accés a les microreserves.
- Eliminació de fems en microreserves i entorn.
- Eliminació d'espècies al·lòctones invasores (flora i fauna).
- Recol·lecció de llavors d'espècies rares, endèmiques i amenaçades (REA) especificades en els Plans de Gestió.
- Reforços poblacionals amb planta REA en microreserves.
- Regs de manteniment estivals.
- Translocació d'exemplars de flora REA.
- Manteniment de la rocalla de planta REA en La Bartola
- Manteniment del viver en S Joan de Penyagolosa. Producció de planta per a introduir en microreserves.
- Col·laboració amb altres brigades en diferents treballs.
- Col·laboració amb diferents treballs de recerca, realitzats per equips diversos, que es duen a terme en les microreserves.

Els treballs relacionats amb la producció de planta es realitzen en el Centre d'Investigació i Experimentació Forestal (CIEF), a Quart de Poblet. La producció de planta aquàtica es duu a terme en la Piscifactoria del Palmar.

El viver de Sant Joan de Penyagolosa (Vistabella) s'utilitza tant per a apilar planta que s'introdueix en camp com per a endurir els exemplars produïts en les instal·lacions del CIEF.

3.- PERSONAL

Els treballs de conservació de flora i fauna es realitzen, actualment, per dos equips de quatre persones:

Dues brigades formades per quatre persones (un capatàs i tres peons especialitzats) i dues assistències tècniques de conservació de flora adscrites als Serveis Territorials d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica i contractades per l'ens instrumental Vaersa.

4.- LLISTAT DE MICRORESERVES DECLARADES EN P.N. Serra d'Irta

MICRORESERVA	SUPF. (Ha)	Terme municipal
Cala Argilaga	1,27	Peníscola. P.N. Irta
Torre Badum	0,34	Peníscola. P.N. Irta
Duna del Pebret	0,29	Peníscola. P.N. Irta

5.- ACTUACIONS REALITZADES DES DE 01/GENER/20 FINS A 31/DESEMBRE/20

A causa de les restrictives mesures adoptades per a fer front al Covid-19, les brigades van estar confinades dues setmanes al març i amb mobilitat reduïda a 40 km des de la base d'eixida durant diverses setmanes. Per aquest motiu, alguns dels treballs planificats van haver de modificar-se o suspendre's.

Les activitats realitzades al Parc Natural Serra d'Irta poden resumir-se en:

5.1.- Eliminació de fems

Al gener de 2020 el temporal *Glòria* va afectar severament el litoral de la Serra d'Irta causant notables modificacions en el perfil litoral per trencament de penya-segats baixos, aportació de material sòlid, arrossegament d'arena, etc. Totes les microreserves han resultat afectades en major o menor mesura sent la Duna del Pebret la que va quedar més deteriorada.

La brigada ha estat fent les tasques habituals de manteniment en les microreserves retirant l'excés de fem depositat, tant després del temporal com al llarg de l'any, com s'especifica en la taula adjunta:

ZONA	VOLUM DE FEM
mrf Cala Argilaga	0,6 m ³
mrf Duna del Pebret	0,5 m ³
mrf Torre Badum	0,4 m ³

5.2.- Col·locació i manteniment de tanques blanques en microreserves

Tal com es refereix en el paràgraf anterior, la Duna del Pebret va quedar molt deteriorada després del pas del temporal, ja que es va perdre una quantitat important d'arena. Per a preservar la microreserva del calcigament de visitants, es va instal·lar una tanca en el seu perímetre. Així mateix, es va reparar la tanca blanca de la mrf Torre Badum.

MICRORESERVA	CORDA (mts)	ESTAQUES (nombre)
mrf Duna del Pebret	202	25 estaques
mrf Torre Badum	38	8 estaques

Les tanques blanques requereixen una revisió i manteniment periòdics.

5.3.- Col·locació piquetes i cartells en mrfs

Després del pas del temporal, algunes de les piquetes col·locades en 2019 van quedar molt deteriorades o desaparegudes i es va procedir a la seua reposició com s'indica en la següent taula:

MICRORESERVA	PIQUETES I CARTELLS
Cala Argilaga	1 piqueta i col·locar adhesiu en 1 cartell
Duna del Pebret	2 piquetes

5.4.- Erradicació d'espècies al·lòctones invasores

Seguint les directrius del Decret 213/2009, de 20 de novembre, del Consell, pel qual s'aproven mesures per al control d'espècies exòtiques invasores en la Comunitat Valenciana, durant 2020 es van escometre labors d'erradicació de les següents espècies exòtiques invasores dins del Parc i en els seus voltants:

Espècie	Lloc	Quantitat erradicada
<i>Atzavara americana</i>	mrf Torre Badum	2 exemplars

5.5.- Plantacions

Durant 2020 es van realitzar plantacions de les dues espècies de *Limonium* endèmics de la Serra d'Irta en compliment del pla de recuperació en el cas de *L. perplexum* i com a mesura preventiva de conservació en el cas de *L. irtaense*. Les quantitats es detallen en la taula adjunta.

Espècie	Quantitat
<i>Limonium perplexum</i>	463
<i>Limonium irtaense</i>	171

Les plantacions es van realitzar en diferents nuclis tant dins com fora del Parc (en el cas de *L. irtaense*).

5.6.- Resum Inversions

A continuació, es relaciona la inversió realitzada al Parc Natural Serra d'Irta. En la taula s'especifica la zona on s'han estat fent treballs, el terme municipal on se situa i el cost aproximat d'aquests treballs durant els mesos de gener a desembre de l'any 2020.

Lloc	Terme Municipal	Inversions realitzades (€)
Cala Argilaga	Peníscola	1.297,5
Duna del Pebret	Peníscola	3.027,5
Torre Badum	Peníscola	1.297,5
Plantació de <i>L. perplexum</i> i <i>L. irtaensis</i>	Peníscola	1.730
Serra Irta (erradicació flora al·lòctona)	Peníscola	1.730
Total inversions		9.947,5 €

El càlcul està realitzat multiplicant els dies que la brigada ha estat treballant en la zona pel cost de la brigada per dia, sense incloure el material (cartells, senyals, planta, paranys per a capturar fauna, etc).

Els treballs senyalitzats amb asterisc s'han realitzat fora del perímetre del Parc.

Castelló, 22 de gener de 2021

Assistència Tècnica de Conservació de Flora

Signat: Patricia Pérez Rovira

ANNEX II – PLA DE RECUPERACIÓ DE LIMONIUM PERPLEXUM. BALANÇ 2020

PLA DE RECUPERACIÓ DE LIMONIUM PERPLEXUM. BALANÇ 2020

ANTECEDENTS

L'ensopeguera de Peníscola, *Limonium perplexum*, és un endemisme exclusiu valencià que des de la seua descripció científica¹ comptava amb una única població original a la Serra d'Irta, al terme municipal de Peníscola. A aquesta població el nombre d'efectius fluctua interanualment entre un màxim de 600 (2019) a un mínim de 31 (2010). A 2015 es va trobar una segona localitat també al mateix terme però uns quants quilòmetres més al sud i les seues grandàries poblacionals han variat entre un màxim de 90 (2019) a un mínim de 13 (2016).

El seu hàbitat són les terrasses rocoses molt pròximes al mar sotmeses a la influència salina d'aquest (figura 1).

Figura 1. Exemplar de l'ensopeguera de Peníscola. El punt roig al mapa indica la seua localització al territori

¹ Sáez, L. & Rosselló, J.A. 1999. Is *Limonium cavanillesii* Erben (Plumbaginaceae) really an extant species? *Anales del Jardín Botánico de Madrid*, 57(1): 47-55.

L'espècie està inclosa en la normativa valenciana mitjançant el Decret 70/2009 (DOCV núm. 6021 de 26/5/2009) i en l'Ordre 6/2013 (DOCV núm. 6996, de 4/4/2013) dins de la categoria 'En Perill d'Extinció' del Catàleg Valencià d'Espècies de Flora Amenazades, figurant en el mateix nivell en el Catálogo Español de Especies Amenazadas (Real Decreto 129/2011, BOE núm. 46, de 23/2/2011). A més, des de 2015 compta amb un Pla de Recuperació mitjançant l'Orde 1/2015 (DOCV núm. 7451, de 27/1/2015).

Malgrat que el Pla de Recuperació de l'espècie es va publicar a 2015 des de l'any 1995 es realitzen censos periòdics. Entre l'any 2005 i 2018 s'han executat fins 12 actuacions de conservació consistents en 11 plantacions i una sembra.

Per a la producció de planta es recol·lectaren llavors de la població original que foren testades, caracteritzades i conservades al Centre per a la Investigació i Experimentació Forestal (CIEF). També allí foren propagades i cultivades. Al conjunt dels treballs, que inclouen rastrejos per tal de trobar zones de plantació adequades, les plantacions al medi natural, regs d'emergència, seguiment (cens i cartografiat), etc; ha participat personal tècnic, peons i estudiants en pràctiques adscrits al CIEF, Brigades Natura 2000, tècnics de conservació de flora de Castelló i tècnics del Servei de Vida Silvestre. Un grup de professors i alumnes de l'IES Alto Palancia (Segorbe) participaren de manera experimental i tutelada per tècnics del CIEF en el manteniment d'un hort llavorer de l'espècie per tal d'aconseguir llavors *ex situ*.

L'objectiu final dels treballs és disminuir el grau d'amenaça de l'espècie gràcies a l'augment dels seus efectius poblacionals, nombre de poblacions i àrea de distribució fins a complir així el Pla de Recuperació de l'espècie.

Al setembre de 2014 i desembre de 2018 es va fer una primera valoració dels resultats obtinguts fins aleshores, sent aquesta una valoració positiva des del punt de vista de l'estat de conservació de la planta^{2,3}.

El present informe és una actualització del coneixement sobre l'estat de conservació de *Limonium perplexum* amb les noves dades registrades fins 2020, fent esment sobre el grau de compliment dels objectius establerts al Pla de Recuperació.

DEMOGRAFIA

La taula 1 mostra les dades demogràfiques de les diferents plantacions realitzades al llarg del temps i de les poblacions naturals. El primer número a cada filera correspon al primer cens realitzat l'estiu següent de realitzada l'actuació i no al nombre de plantes introduïdes, és a dir, no es consideren al cens els exemplars plantats.

2 «Trabajos de reintroducción de la especie en peligro de extinción *Limonium perplexum*». Servei de Vida Silvestre. Setembre de 2014.

3 «Informe Tècnic 10/2018. Pla de Recuperació de *Limonium perplexum*. Resultats de les Actuacions de Conservació. Balanç 2018». Desembre 2018.

Taula 1. Demografia de les actuacions realitzades. Les 2 últimes fileres corresponen a les poblacions naturals (Torre Badum i La Cubanita).

Unitat de Seguiment (US) / Any	Població PR*	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Plantació 1 (P1)	1	28	82	45	45	6	2	5	87	68	221	262	64	68	385	22
Plantació 2 (P2)	1	33	0	6	3	6	5	16	56	32	65	31	10	12	29	5
Plantació 3 (P3)	2			59	57	0	4	2	26	48	7	4	2	5	30	26
Plantació 4 (P4)	1						28	1	18	87	72	17	7	29	54	4
Plantació 5 (P5)	1							60	135	30	52	79	17	34	58	0
Plantació 6 (P6)	3							212	110	85	86	94	28	48	106	24
Plantació 7 (P7)	4								283	169	74	89	18	15	43	4
Plantació 8 (P8)	5										115	51	0	14	37	2
Plantació 9 (P9)	6										154	26	10	10	65	5
Plantació 11.1	7														13	1
Sembra (S)	2/7/8											30	6	8	125	0
La Cubanita	2										22	13	85	39	90	61
Torre Badum	1	70	223	63	74	19	29	30	139	87	119	189	111	140	600	106
TOTAL		70	305	173	179	31	40	326	854	1093	987	885	358	422	1622	260

*Nom de la població, d'acord a l'agrupament espacial de nuclis poblacionals molt pròxims (destinats a fondre's en un sols nucli) realitzat per al seguiment en el pla de recuperació

Tal com s'observa al cens total, al llarg dels anys la variabilitat ha sigut acusada però normal en una espècie majoritàriament de cycle anual sotmesa a la irregularitat de les precipitacions típiques del clima mediterrani. A més, els temporals marítims també poden afectar negativament a la supervivència i l'èxit reproductiu. Així i tot, la tendència total ha sigut a l'alça gràcies als treballs de conservació escomesos.

CENS 2020

Aquest cens ha estat especialment marcat pels efectes de la borrasca Glòria, que afectà a les costes valencianes entre el 19 i 23 de gener de 2020, i què, segons s'ha analitzat al recent treball de Roig-Munar et al. (2020)⁴, ha estat clarament el temporal amb major càrrega d'energia -i aleshores, amb major altura d'ones i major capacitat destructiva al litoral- dels últims segles, havent de considerar-se absolutament excepcional. L'onatge a les boies de nacionals de referència va arribar a 8,44 m a la boia de València, superant tots els rècords anteriors coneguts a la costa mediterrània espanyola, i els càlculs realitzats per a la totalitat de la zona afectada indiquen que es van superar els 11 m d'altura màxima durant almenys 6 hores, assolint-se un màxim absolut de 12,7 m. A la intensitat indicada cal afegir l'extraordinària duració del fenomen, de més de 100 hores, superant-se l'altura de 6 m durant el 49,3% del temps. S'ha calculat que el període de retorn per a tempestes d'igual energia, superaria els 475 anys, la qual cosa dóna una idea clara de la seua excepcionalitat.

⁴ Roig-Munar, F.X., Forner, E., Segura, J., Gual, V., Maretín-Prieto, J.A., Rodríguez-Perea, A., Gelabert, B. & Villaplana, J.M. (2020). Efectes de la borrasca Glòria sobre els blocs elevats de la costa rocosa de la serra d'Irta (el Baix Maestrat, País Valencià). Nemus 10: 10-20.

El cens de 2020 es va realitzar com altres anys al llarg de l'estiu. Es van revisar totes les plantacions i poblacions naturals. S'observaren indicis clars de l'impacte mecànic de les ones sobre l'hàbitat degut als temporals de la tardor-hivern:

- Remoció de la vegetació. La força de l'aigua va arrossegar les plantes però el substrat més consolidat o rocós roman. Només algunes espècies perennes i rebrotadores van poder sobreviure.

- Sostracció del substrat. Zones abans amb sòl quedaren amb la roca nua i per suposat sense vegetació (veure foto 1).

- Enfonsament dels penyasegats. L'erosió va solsir algunes zones de costa fent-la retrocedir (veure foto 2).

- Aparició de noves esclatxes o engrandiment de les que hi havia, al cas de zones amb risc de col·lapse per socavació de la base del penyasegat.

Foto 1. Desaparició de la vegetació i la coberta de sòl a una part de la Microreserva de Flora 'Duna del Pebret'.

Aquestes afectacions han suposat una forta disminució del nombre d'individus a 2020. El cens total ha sigut el més baix des de 2011. Així i tot, les 2 poblacions considerades naturals (Torre Badum i La Cubanita) i la 'Plantació 3' són les que millor han resistit l'efecte dels temporals per estar en una posició un poc més elevada sobre el nivell del mar.

Foto 2. Enfonsament i pèrdua de sòl.

ACOMPLIMENT DEL PLA DE RECUPERACIÓ. ANY 2020.

El Pla de Recuperació de l'especie (Ordre 1/2015, del 8 de gener⁵) estableix com a objectiu (art. 3):

L'objectiu és aconseguir els valors poblacionals que justifiquen el pas de les plantes de la categoria en perill d'extinció a la categoria de vulnerable. Per a obtindre-ho es pretén establir almenys 6 poblacions, la suma total d'exemplars de la qual arribe almenys als 250 espècimens adults mantinguts en censos realitzats durant 5 o més anys, distribuïts en almenys 6 quadrícules UTM d'1 km de costat.

Nombre d'individus

L'objectiu marcat a l'Ordre 1/2015 és de 250 individus adults mantinguts en censos realitzats durant 5 anys o més. El progrés als censos realitzats des de l'any 2011 s'ha exposat a la taula 2, on s'observa que des de 2016 s'acompleix l'exigència respecte a la grandària poblacional mantinguda durant 5 anys. Malgrat això, 2020 és l'any amb el total més baix des de 2011. Cal assenyalar a més que els exemplars trobats han sigut fonamentalment plantes perennes, que han aconseguit resistir l'embat del temporal Glòria en esclatxes o, amb sort, a la part més elevada de la zona dels penyasegat fins on arribava cada nucli poblacional prèviament.

⁵ http://www.dogv.gva.es/datos/2015/01/27/pdf/2015_465.pdf

Taula 2. Nombre d'exemplars censats entre 2011 i 2020.

Any de revisió	Nombre d'exemplars *			Percentatge sobre l'objectiu
	N	I	TOTAL	
2011	39	29	68	27
2012	296	30	326	130
2013	139	715	854	342
2014	87	1006	1093	437
2015	141	843	987	395
2016	202	683	885	354
2017	196	162	385	154
2018	179	243	422	169
2019	690	932	1622	649
2020	92	168	260	105

* N: Unitats de Seguiment naturals; I: Unitats de Seguiment implantades

Nombre de poblacions

L'objectiu marcat a l'Ordre 1/2015, és de 6 poblacions⁶. Des de l'any 2011 als censos i cartografiats realitzats s'observa el següent progrés (taula 3):

Taula 3. Evolució del nombre de poblacions entre 2011 i 2020.

Any de revisió	Nombre de poblacions	Percentatge sobre l'objectiu
2011	2	33
2012	3	50
2013	6	100
2014	7	117
2015	7	117
2016	8	133
2017	6	100
2018	7	117
2019	7	117
2020	8	133

⁶ En aquest treball, la població es defineix com la reunió de nuclis poblacionals discrets separats entre ells per menys de 250 metres resseguint la línia de costa.

Des de 2017 s'acompleix l'exigència respecte al nombre de poblacions mantingudes durant 5 anys. Malgrat això des de 2018 no augmenta el nombre de poblacions.

Àrea d'ocupació (nombre de quadrícules).

L'objectiu marcat a l'Ordre 1/2015 és de 6 quadrícules UTM d'1 x 1km. Des de l'any 2011 als censos i cartografiats realitzats s'observa el següent progrés (taula 4):

Taula 4. Evolució del nombre de quadrícules 1 x 1km (ETRS89) amb presència de

Limonium perplexum entre 2011 i 2020.

Any de revisió	Nombre de quadrícules UTM 1x1 km	Percentatge sobre l'objectiu
2011	2	33
2012	3	50
2013	5	83
2014	6	100
2015	8	133
2016	8	117
2017	6	100
2018	7	117
2019	6	100
2020	6	100

Des de 2018 s'acompleix l'exigència respecte al nombre de quadrícules 1 x 1 km mantingudes durant 5 anys. Malgrat això a 2020 es manté un nombre de quadrícules al límit de l'exigit.

ACTUACIONS PREVISTES

Ja s'han realitzat treballs de camp per tal de trobar nous llocs de plantació de l'espècie. En aquestes prospeccions s'ha constatat la destrucció generalitzada de l'hàbitat adient a la zona. Tanmateix s'han pogut triar una sèrie de llocs (cadascú amb molt poca superfície) per tal de realitzar noves plantacions de rescat. La 1^a d'aquestes plantacions s'ha realitzat el 4 de desembre de 2020. A tot cas, cara al futur, caldria afinar molt els llocs de plantació, considerant especialment aquells que no estiguen acarats a l'est o el nord-est, d'on venen amb més força els temporals i recular les plantacions terra endins quan siga possible per evitar l'impacte més sever de futurs temporals.

També es planteja la futura realització de translocacions dins el Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca, lloc previst al Pla de Recuperació de l'espècie i on fins ara no s'ha actuat. Per dur a terme eixes plantacions, hi ha d'una banda restes molt puntuals de plataforma rocosa cap a Torre la Sal, i d'altra podria assajar-se la plantació en zones de saladar, sempre que abans s'hagen assajat ex situ els creuaments artificials amb les espècies locals, per tal d'evitar plantar als llocs on hi

haguera plantes amb risc comprovat d'hibridació.

Donat el comportament colonitzador d'aquesta espècie no es descarta un augment significatiu del nombre d'individus per al 2021 només a partir dels 260 individus sobrevivents en 2020 que han florit i dispersat les seues llavors, sempre i quan les precipitacions siguen presents al llarg de la tardor-hivern ja en marxa. En aquest sentit, s'ha comprovat al llarg de desembre que en alguns punts concrets més protegits de la força de les ones, hi ha reclutament de noves plàntules, encara discret, però que podria incrementar-se als propers mesos amb noves tandes de germinació més tardana. Al mateix, cal indicar que les poblacions que s'han considerat natives, amb més resiliència, mostren més germinacions, incloent-ne alguns microhàbitats aparentment nous -per exemple, llocs on les tempestes han acumulat grava i restes menuts de roca, d'1 a 3 cm, generant als seus buits llocs adients per permetre la germinació i protegir les plàntules front a l'efecte d'assecamment del vent litoral.

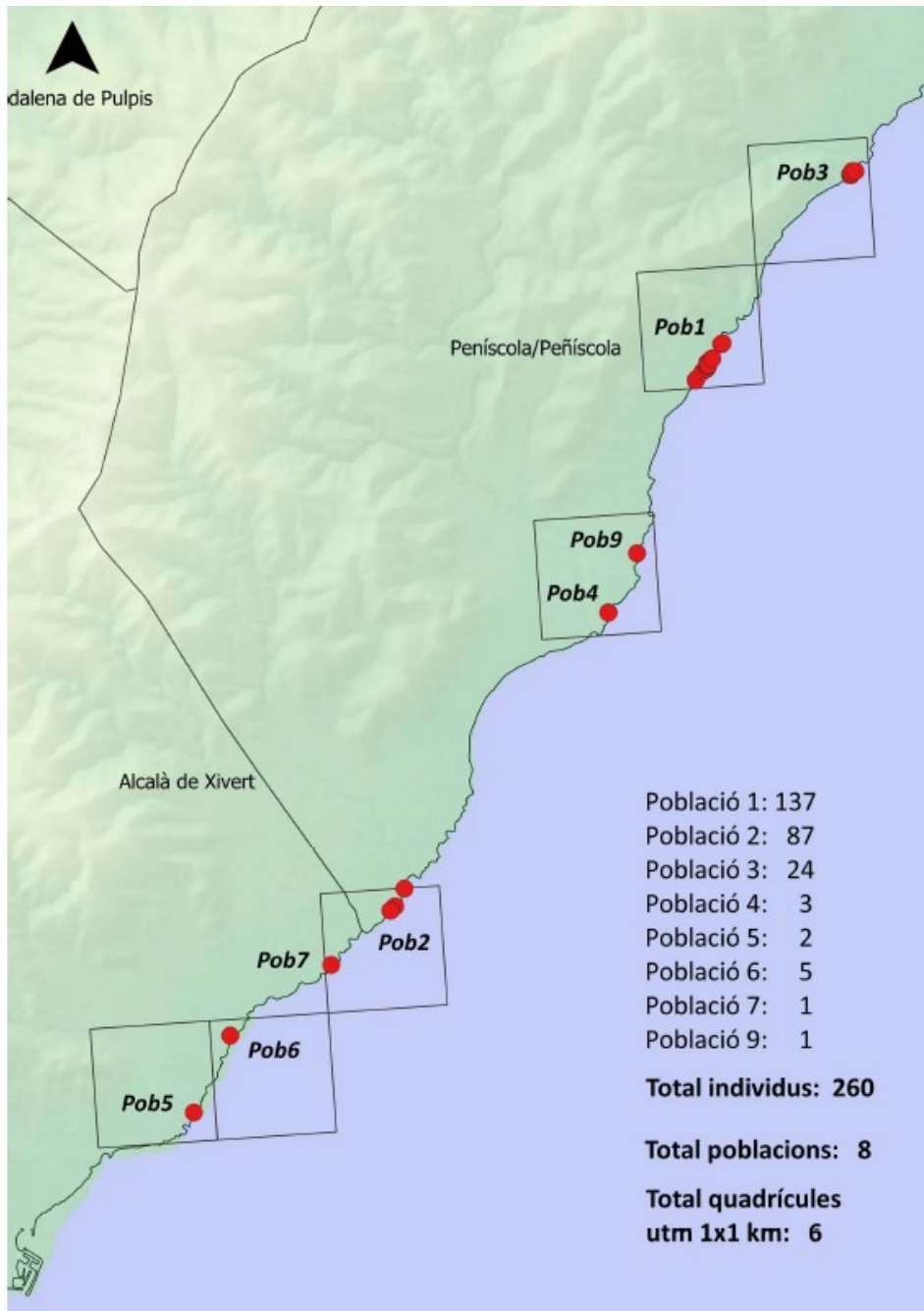
CONCLUSIONS

- A 2018 l'espècie assoleix per primera vegada els objectius del Pla de Recuperació, aconseguint totes les metes marcades pel Pla de Recuperació: nombre d'individus, poblacions i quadrícules 1 x 1km, durant un mínim de 5 anys.
- Les accions de conservació realitzades consistents en intentar d'establir un major nombre de poblacions i efectius poblacionals està donant resultats positius. Però les dades de 2020 són especialment preocupants: enguany els objectius del Pla de Recuperació s'assoleixen de manera molta ajustada pel que fa al nombre de poblacions, quadrícules i mida poblacional (veure taules 2, 3 i 4 i mapa en l'annexe 1). Gran part de la mida poblacional atesa recau a tres de les sis poblacions, mentre que la resta assoleixen la grandària mínima, fins i tot d'un sol individu. El risc d'extinció local és molt elevat i per tant la pèrdua de poblacions i quadrícules de presència. Aleshores, no es considera prudent, per ara, el seu canvi de categoria.
- Els temporals marítims de 2019-2020 han afectat molt negativament la supervivència dels individus en aquest període.
- Es recomana l'establiment de més nuclis de l'espècie als llocs adients per tal d'assegurar que el nombre de poblacions i el nombre de quadrícules d'1 x 1 km es mantinga o augmente al futur, complint així amb més fermesa els objectius del Pla de Recuperació.
- Amb aquest objectiu a 2020 i 2021 es tenen previstes varies plantacions.

Servei de Vida Silvestre
Desembre 2020

ANNEX 1

Distribució de les poblacions (Pob) de l'annex I amb les seues dades censals i quadrícules UTM 1x1km (any 2020).

ANNEX III -Informe actuacions Unitat Control de Plagues

INFORME RESUM DE LA SITUACIÓ FITOSANITÀRIA I DELS TREBALLS DE CONTROL DE PLAGUES REALITZATS EN L'ÀMBIT D'APLICACIÓ DEL PARC NATURAL DE SERRA D'IRTA DURANT 2020 PER PART DE LA SECCIÓ FORESTAL DE LA C.A.D.R.E.C.T.E A LA PROVÍNCIA DE CASTELLÓ.

Introducció

La presa de decisions de gestió en matèria de Sanitat Forestal es fonamenta en la informació recollida durant la campanya de Prospecció Fitosanitària de les Muntanyes de la Comunitat Valenciana que tots els anys, i des de 1996, es realitza a la primavera. En ella, els i les Agents Mediambientals realitzen una avaluació de cadascuna de les divisions mínimes d'avaluació o masses considerades. El processament i anàlisi d'aquesta informació contribueix de manera decisiva a la presa les decisions de gestió dels insectes forestals potencialment nocius, perseguint que les seues poblacions es mantinguen per davall d'un llindar de danys determinat.

L'assignació dels recursos destinats a l'àmbit d'aplicació del Parc Natural de Serra d'Irta la realitza el Servei d'Ordenació i Gestió Forestal en col·laboració amb el personal tècnic dels Serveis Territorials de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica a Castelló. En aquest procés es rep el suport de l'Assistència Tècnica de Sanitat Forestal de VAERSA, que ha comptat amb un tècnic i tres brigades per a la província.

S'exposa en el present informe un resum de la informació recollida en la Prospecció Fitosanitària de 2020 en les 28 masses objecte de seguiment, que cobreix una superfície total de 6896,87 ha. D'elles, 1064,33 ha corresponen a les 6 masses de gestió pública incloses en la prospecció, reflectides en la Taula 1.

MASSA	Terme Municipal	Sup. (ha)
"Ametler" (CS104M1)	Alcalà de Xivert	135,56
"Ametler" (CS104M2)	Alcalà de Xivert	289,64
"Ametler" (CS104M3)	Alcalà de Xivert	209,61
"Ametler" (CS104M4)	Alcalà de Xivert	126,27
"Castillo de Pulpis" (CS084M1)	Santa Magdalena de Pulpis	162,81
"Castillo de Chivert" (CS085M1)	Alcalà de Xivert	140,44
TOTAL		1064,33

Taula 1: Masses de gestió pública objecte de Prospecció durant 2020 del P.N. de Serra d'Irta.

Durant aqueixa campanya, els treballs en matèria de sanitat forestal dins del Parc Natural, es reflecteixen en el punt corresponent.

Resum de la situació fitosanitària en l'àmbit d'aplicació del P.N. de Serra d'Irta

La Prospecció Fitosanitària anual s'estructura en dos grups fonamentals de diagnòstics: "plagues" i "malalties i fisiopaties". En el primer grup s'enquadren les categories de Perforadors de pi, processionària del pi (*Thaumetopoea pityocampa*) i Altres insectes. S'exposen a continuació els resultats per a les quatre categories.

Processionària del Pi

Durant la campanya de 2020, es prospectaren 6095,32 ha de masses amb pi (amb major o menor cobertura). S'aprecia una millora respecte a la temporada anterior, ja que tota la superfície avaluada presentava nivells baixos d'afecció (graus 0 i 1). El resum general de la situació de la plaga es presenta a continuació (Taula2):

G.I.	DESCRIPCIÓ DEL DANY	SUPERFÍCIE	
		ha	%
0	Cap o algunes bosses disseminades	5030,99	82,54
1	Alguns nius en les vores de la massa i peus aïllats	1064,33	17,46
2	Bastants nius en la vora i alguns en el centre de la massa	0	0
3	Defoliacions parcials en les vores de la massa i peus aïllats, amb presència de bastants nius en el centre de la massa	0	0
4	Defoliacions molt fortes en les vores i peus aïllats i parcials en el centre de la massa	0	0
5	Defoliacions molt fortes en tota la massa	0	0
TOTAL		6095,32	100

Taula2: Resum de l'avaluació del grau d'infestació per processionària (G.I.) dins de l'àrea afectada del P.N. de Serra d'Irta durant la Campanya de Prospecció 2020.

Perforadors del pi

Els i les Agents Mediambientals van detectar *Tomicus destruens* en sis masses de l'àmbit d'aplicació del P.N. de Serra d'Irta durant la Campanya de Prospecció de 2020.

MASSA	DIAGNÒSTIC	ESPÈCIE AFECTADA	Peus morts	PN
"Ametler" (CS104M1)	<i>Escolítids</i>	<i>Pinus halepensis</i>	13	XX
"Ametler" (CS104M2)	<i>Escolítids</i>	<i>Pinus halepensis</i>	66	X
"Ametler" (CS104M3)	<i>Escolítids</i>	<i>Pinus halepensis</i>	10	X
"Ametler" (CS104M4)	<i>Escolítids</i>	<i>Pinus halepensis</i>	10	X
"Castillo de Pulpis" (CS084M1)	<i>Escolítids</i>	<i>Pinus halepensis</i>	35	X
"Castillo de Chivert" (CS085M1)	<i>Escolítids</i>	<i>Pinus halepensis</i>	116	X

Taula 3: Cites per al grup de diagnòstic Perforadors de pi realitzades dins del P.N. de Serra d'Irta durant la Campanya de Prospecció 2020.

En resum, dins del Parc Natural, han sigut afectats un total de 250 peus, enfront dels 350 peus de la temporada anterior. Aquestes dades han sigut obtingudes tant de la prospecció fitosanitària realitzada per les agents mediambientals com pels peus tallats per les Unitats de Gestió Forestal.

Altres insectes

Dins del Parc Natural de Serra d'Irta, durant la Campanya de Prospecció Fitosanitària de 2020 s'han donat 6 cites, totes elles en el grau més baix de "Presència".

Quatre d'aquestes cites són de *Leptoglossus occidentalis* en les masses de *Pinus halepensis* del "Ametler" a Alcalà de Xivert. Aquest insecte invasor, ja citat a la província en 2010 i 2011, és un heteròptero de la família Coreidae que s'alimenta de acícules joves, llavors i cons verds, podent disminuir la fertilitat de les pinyes i la producció de pinyons. Les altres 2 cites corresponen al Coleòpter escolítid *Phloeosinus* sp. sobre *Juniperus oxycedrus*; i a pugó sobre *Quercus ilex*, com reflecteix la Taula 4:

MASSA	DIAGNÒSTIC	ESPÈCIE AFECTADA	OBSERVACIONS	PN
"Sierra de Irta" (CS5074M4)	<i>Phloeosinus</i> sp.	<i>J. oxycedrus</i>	Un peu amb forats <i>Phloeosinus</i>	X
"Serra d'Irta" (CS5137M2)	<i>Pugons</i>	<i>Q. ilex</i>	Fredolic, conseqüència de l'activitat d'insectes xucladors com a pugons.	X
"Ametler" (CS104M1)	<i>Leptoglossus occidentalis</i>	<i>P. halepensis</i>	.	X
"Ametler" (CS104M2)	<i>Leptoglossus occidentalis</i>	<i>P. halepensis</i>	.	X
"Ametler" (CS104M3)	<i>Leptoglossus occidentalis</i>	<i>P. halepensis</i>	.	X
"Ametler" (CS104M4)	<i>Leptoglossus occidentalis</i>	<i>P. halepensis</i>	.	X

Taula 4: Cites per al grup de diagnòstic Altres insectes realitzades dins de l'àrea afectada P.N. de Serra d'Irta durant la Campanya de Prospecció 2020.

Malalties i fisiopaties

Les i els Agents Mediambientals dins del P. N. de Serra d'Irta, durant la Campanya de Prospecció Fitosanitària de 2020 han donat 12 cites, la majoria com a Decaïment de ginebres en *Juniperus oxycedrus*, que aconseguix el grau de "Presència alta" en 8 d'elles. Es repeteixen diverses masses citades en 2019 el diagnòstic "Sequera". El diagnòstic "Malaltia sense determinar" sobre *P. Halepensis* es va deure a danys per esquitxada en pins pròxims a la mar durant la Dana Glòria.

MASSA	DIAGNÒSTIC	ESPÈCIE AFECTADA
"Sierra de Irta" (CS5074M1)	<i>Malaltia sense determinar</i>	<i>Pinus halepensis</i>
"Sierra de Irta" (CS5074M2)	<i>Decaïment de ginebres</i>	<i>Juniperus oxycedrus</i>
"Sierra de Irta" (CS5074M3)	<i>Decaïment de ginebres</i>	<i>Juniperus oxycedrus</i>
"Sierra de Irta" (CS5074M4)	<i>Decaïment de ginebres</i>	<i>Juniperus oxycedrus</i>
"Sierra de Irta" (CS5132M1)	<i>Decaïment de ginebres</i>	<i>Juniperus oxycedrus</i>
"Sierra de Irta" (CS5132M2)	<i>Decaïment de ginebres</i>	<i>Juniperus oxycedrus</i>
"Serra d'Irta" (CS5133M1)	<i>Decaïment de ginebres</i>	<i>Juniperus oxycedrus</i>
"Serra d'Irta" (CS5133M2)	<i>Decaïment de ginebres</i>	<i>Juniperus oxycedrus</i>
"Serra d'Irta" (CS5133M4)	<i>Decaïment de ginebres</i>	<i>Juniperus oxycedrus</i>
"Serra d'Irta" (CS5137M1)	<i>Decaïment de ginebres</i>	<i>Juniperus oxycedrus</i>
"Serra d'Irta" (CS5137M2)	<i>Decaïment de ginebres</i>	<i>Juniperus oxycedrus</i>
"Sierra de Irta" (CS5138M1)	<i>Decaïment de ginebres</i>	<i>Juniperus oxycedrus</i>

Taula 5:Cites per al grup de diagnòstic Malalties i fisiopaties realitzades dins de l'àrea afectada P.N. de Serra d'Irta durant la Campanya de Prospecció 2020.

Treballs realitzats al Parc Natural de Serra d'Irta

Durant 2020, es van fer els següents treballs de sanitat i control de plagues forestals dins de l'àmbit d'aplicació del Parc Natural de Serra d'Irta.

En relació a la problemàtica de **perforadors de pi** dins del Parc Natural de Serra d'Irta, es van executar els treballs d'eliminació de peus, comptabilitzant un total de 334 peus, reflectits en la següent taula.

MASSA	TERME MUNICIPAL	PEUS	PN
"Ametler" (CS104M1)	Alcalà de Xivert	13	X
"Ametler" (CS104M2)	Alcalà de Xivert	97	X
"Ametler" (CS104M4)	Alcalà de Xivert	2	X
"Castillo de Pulpis" (CS084M1)	Santa Magdalena de Pulpis	62	X
"Castillo de Chivert" (CS085M1)	Alcalà de Xivert	160	X

Taula 6: Peus gestionats dins de l'àrea afectada del P.N. de Serra d'Irta durant la Campanya 2020.

Un altre dels treballs realitzats a l'entorn del P.N. Serra d'Irta ha sigut el tractament amb motxilla polvoritzadora i canó nebulitzador per a la processionària del pi. Aquest mètode de control prioritza zones que siguen accessibles i que constituïsquen un potencial de risc per a la salut pública.

MASSA	TERME MUNICIPAL	TIPUS DE TRACTAMENT	OBSERVACIONS
"Castillo de Chivert" (CS085M1)	Alcalà de Xivert	Motxilla / Canó	Sendes i zones d'ús públic
"Ametler" (CS104M1)	Alcalà de Xivert	Canó	Pistes principals
"Ametler" (CS104M2)	Alcalà de Xivert	Canó	Pistes principals
"Ametler" (CS104M3)	Alcalà de Xivert	Canó	Pistes principals
"Ametler" (CS104M4)	Alcalà de Xivert	Canó	Pistes principals
"Castillo de Pulpis" (CS084M1)	Santa Magdalena de Pulpis	Motxilla	Sendes i zones d'ús públic

Taula 7: Masses tractades amb canó motxilla polvoritzadora per al control de les poblacions de processionària de pi dins del P.N. de Serra d'Irta durant la Campanya 2020.

També s'han col·locat paranys per a la processionària del pi. Aquest mètode de treball consisteix en la captura de papallones mascle en paranys carregats amb la feromona sexual sintètica de la femella (Pityolure). Es persegueix reduir el nombre de còpules en una població.

MASSA	Unitats col·locades	Data col·locació	Data retirada
"Ribamar" (CS5140M1)	61	04/08/2020	30/09/2020
"Ametler" (CS104M1)	23	23/07/2020	24/09/2020
"Ametler" (CS104M2)	57	30/07/2020	29/09/2020
"Ametler" (CS104M3)	31	29/07/2020	24/09/2020
"Ametler" (CS104M4)	17	23/07/2020	24/09/2020
"Castillo de Pulpis" (CS084M1)	20	16/07/2020	06/10/2020
"Castillo de Chivert" (CS085M1)	22	23/07/2020	24/09/2020
TOTAL	231		

Taula 8: Paranys col·locats per al control de les poblacions de processionària de pi dins de l'àrea afectada pel P.N de Serra d'Irta durant la Campanya 2020.

Conclusions

Els resultats de la Campanya de Prospecció 2020 mostren que la situació fitosanitària de l'àmbit d'aplicació del Parc Natural de Serra d'Irta continua en condicions similars a anteriors campanyes en relació a la categoria de diagnòstic **proceccionària del pi**, amb totes les masses avaluades en graus 0 i 1.

Respecte a l'afecció per **Perforadors del pi**, continuen especialment seguiment totes les masses de la muntanya de "Ametler" (CS104), "Castillo de Chivert" (CS085M1) i en "Castillo de Pulpis" (CS084M1). Aquestes masses han originat focus de perforadors els últims anys a causa dels episodis de sequera, i si bé la situació continua evolucionant favorablement, és necessari mantindre els treballs de vigilància i gestió de focus actius en aquestes masses.

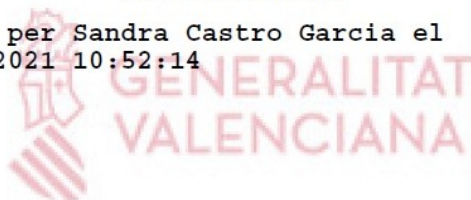
Quant a l'apartat de **Malalties i fisiopaties**, parem esment en les masses de *Juniperus oxycedrus* citades en Decaïment, que també van ser afectades per sequera en temporades anteriors.

Per a la categoria d'**Altres insectes** el diagnòstic més citat és l'hemípter succionador *Leptoglossus occidentalis* en les masses de *Pinus halepensis*, encara que totes les cites són en el menor dels graus de presència. Pel que fa a la presència de la palometa del boix, *Cydalima perspectalis*, des del Parc es va rebre un avís d'afecció a una massa localitzada, que es mantindrà sota vigilància per a controlar la seua evolució i establir les possibles mesures corresponents per a la seua gestió.

En la presa de decisions per a l'assignació de recursos en matèria de sanitat forestal ha participat el personal tècnic dels Serveis Territorials de Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural a Castelló. Per a això, ha comptat amb la informació recopilada per les i els Agents Mediambientals durant la campanya de Prospecció Fitosanitària que es realitza a la primavera i amb el suport de l'Assistència Tècnica de Sanitat Forestal de VAERSA.

La técnico de plagas

Firmat per Sandra Castro Garcia el
04/02/2021 10:52:14

Sandra Castro García

El técnico de la asistencia

JOSE
PEDRO|
PIQUERAS|
MADERO|
MADERO|
Firmado digitalmente por
JOSE PEDRO|
PIQUERAS|
MADERO
Fecha: 2021.02.04
09:54:00 +01'00'

José Pedro Piqueras Madero